

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Fegele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőny című Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Meg jelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JOZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDEKEN

Egész évre ... 1080 Lej

Fél évre ... 540 Lej

Negyed évre ... 270 Lej

Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Mentsük meg a színházat!

Irta: Vas Gusztáv.

Erdély magyar színházi kulturája sorsdöntő óráit éli. Attól a perctől fogva, hogy kisebbségi sorba jutottunk, évről-évre fokozatosan sorvad a magyar színjátszás életlehetősége. Aki nyitott szemmel jár és figyeli a mind súlyosabbá váló kulturahelyzetünket, az előtt nem lehetnek ismeretlenek a lassu elemesztődés egyrészt bennünk magyarokban rejlő, másrészt az államhatalom által tudatosan alkalmazott okai. Ha felelős ember, aki előtt szent a magyar szó élete, erre a fájdalmas jelenségre s meg nem feszítjük minden erőnkkel azért, hogy a bennünk levő hibákat kiküszöböljük s ezzel gátját vesszük a más oldalról jövő sorvasztás lehetőségének, feltartóztatlanul pusztul el Erdélyben a magyar színház, zárulnak be örök időkre a magyar szó, a magyar dal templomai s lesznek földmúlókká derék, sokat szenvedett színészeink. Az első idők 10-12 engedélyével szemben ma már csak öt magyar színházgató kapott az 1928-29. évre koncessziót, mert az engedélyeket kiadó miniszterium felfogása szerint a magyar közönségnek nincs szüksége a magyar színházakra. Igazgatóik a közönség érdeklődésének hiánya miatt sorba megbuknak s ha az ország magyarságának nem, úgy a román államnak még kevésbé áll érdekében kellenél nagyobb mértékben életben tartani a magyar színházakat.

Igen fájdalmas igazság az, hogy színházaink sorba bukhatnak, de jól tudjuk azt is, hogy a bukásokat első sorban azok a súlyos adók és rendeletek vonják maguk után, amelyeket enyhíteni a megértés felé hajló politikai irányzat sem képes. — mert nem akar — s csak másodsorban van bennünk a hiba, hogy nem támogatjuk úgy a színházunkat, hogy azok megélni tudnának. Kétségtelen, hogy vannak e téren ostromozandó mulasztások, de nem szabad figyelmen kívül hagynunk azt sem, hogy szegények vagyunk, akik itt maradtunk, a kenyertünkből igen keveset tudunk lekanyarítani, hogy a kulturánk papjainak adhassuk át. De mert egymásra utaltságunkban, nincstelenségünkben sem szabad tápot adnunk arra, hogy érettségünk, miattunk, a mi közönyünkre való hivatkozással némulhassanak el a magyar színházak, minden becsületesen érző magyar embernek erkölcsi kötelessége ha kell utolsó fillérjével is segítségére lépni a színháznak, hogy el ne némuljon a deszkákon a magyar szó, áldozathozatallal tanubizonyítást tenni amellett, hogy a magyar színház nem egyes színházgatóké, hanem Erdély magyarságáé.

Az aradi Kölcsey-Egyesület ezzel a nemes feladattal indította meg újraéledésének munkaprogramját. Közművelődési országos útján megmozdítani igyekszik Arad magyar lakosságának rajongását, áldozatkészségét színháza iránt, helyesen és tervszerűen felépített propagandával vél oly látogatást, bérletet biztosítani a magyar színháznak, mely erkölcsileg úgy mint anyagilag biztos alapot fog nyújtani a megélhetésre, arra, hogy ne lehessen a mi részvételességünkre hivatkozni a magyar színjátszás lesorvasztá-

sára irányuló politikának.

A város magyar lakosságának kötelessége az, hogy e sorsdöntő órákban megértse az aradi Kölcsey-Egyesület lelkes törekvését s

távol ne tartsa magát a cél szolgálatától. Meg kell menteni a magyar színházat, hogy az örök szegény bélyegét ne süssék homlokunkra.

Az események viszik előre Európát.

Briand tegnapi beszéde hatalmas felháborodást keltett Németországban. — A cseh delegátus a kisebbségi kérdés megoldása ellen. — Románia az optánsperben hajlandó tárgyalni a magyarokkal.

Apponyi érdekes nyilatkozata a revízióról.

(Genf, szeptember 11.) Briand francia külügyminiszter tegnapi, feltűnően németellenes beszéde óriási feltűnést keltett. Főleg Berlinben váltott ki kedvezőtlen hatást. A Vossische Zeitung „Nagy csalódás” címen ír cikket és megállapítja, hogy az nem használt Briand tekinetében és elhidegítette a szimpátiát maga iránt. A Germania szerint a beszéd újabb bizonyítéka annak, hogy az európai politikai konstelláció az utóbbi hetekben erősen megváltozott. Az Allgemeine Zeitung szerint

a beszéd hatalmas kalapácsütés volt a békes megközelítés és Locarno politikájának épületén.

A Deutsche Tageszeitung azt írja, hogy világosabban nem lehetett azt megbizonyítani, hogy Locarno és Thoiry nem volt fair play.

A párisi jelentések szerint a beszédet nagyjelentőségű diplomáciai akció bevezetésének tartják. A baloldali sajtó kissé zavartan ír a beszédéről, feltéve az eddigi német-francia közeledés eredményeit, míg a jobboldali lapok kárörvendeznek és dicsérik Briandot, aki tiszta helyzetet teremtett és eloszlatta a ködöt a Rajna kifűrés tekintetében.

A londoni jelentések arról számolnak be, hogy az angol lapok éles kritika alá veszik Briand beszédét és kiemelik, hogy Franciaország még mindig nem teljesítette Locarno kötelezettségeit.

A Népszövetség tegnapi közgyűlésén délután a három megüresedett tanácstagok helyére Spanyolországot, Venezuelát és Perzsiát választották meg. Megszavazták újválaszthatóságát is, azzal, hogy a hároméves mandátum lejártával ismét beválasztható lesz a tanács nem állandó tagjai közé.

Jó dolguk van a kisebbségeknek.

A ma délelőtti ülésen Osuski cseh delegátus feltűnést keltő beszédet tartott a kisebbségek ügyéről. Udvariasan, de erélyesen szállott szembe Balaerts azon gondolatával, hogy a kisebbségeknek a Népszövetségnél állandó bizottságot létesítsenek. Mindenekelőtt tisztázandó, — fejtette — milyen logon foglalkozik a Népszövetség a kisebbségek védelmével. Nem egyezség-okmány, hanem különleges szerződések alapján, amelyeket az érdekelt nemzetek egymással kötöttek és amelyek a Népszövetség védelme alá helyezettek. Ezen kisebbségi szerződések egyetlen rendelkezése sem módosítható, vagy változtatható meg, az érdekelt hozzájárulása nélkül. Jogilag az a helyzet, hogy az egyezség-okmány sehohsem állapít meg sem jogot, sem kötelezettséget az állandó kisebbségi bizottság létesítésére.

— Politikai szempontból hivatkozom Briandra — mondotta — aki tegnap megállapította, hogy a kisebbségek helyzete jobb, mint a háború előtt volt, nem szabad megengedni,

hogy a kisebbségek joga zavaró, vagy fenyegető legyen a békekor.

A cseh delegátus végül kijelentette, hogy a Népszövetségnek nincs joga két kategóriát alapítani tagjai közül: a szabad nemzeteket és a bizottságok által adminisztrált nemzeteket. A kiscsantant delegátusok megtapsolták a szónokot, a többiek azonban mélyen hallgattak.

A Népszövetség főtitkára, Antoniadé román követ kérelmére a Népszövetség tudomására hozta, hogy Románia hajlandó Magyarországgal az optánsper ügyében közvetlen tárgyalásokat folytatni és ezeknek levezetésére a következőket delegálta: Petrescu Comnen berlini meghatalmazott miniszter, Djurava és Nasta földművelésügyi vezérigazgató.

„Még nem érett meg a revízió ügye.”

A párisi jelentések szerint a Genfben időző Apponyi két érdekes nyilatkozatot adott. Az egyiket a párisi Magyarország című hetilapnak, amelynek a következőket mondta:

— Bár a tanács szerveleg képtelen a bírói funkció gyakorlására és a kisebbségek a tanács útján komoly védelmet nem találhatnak, ez mégsem jelenti, hogy a kisebbségek ne forduljanak oda panaszukkal, mert az ismételt sikertelenségek legalább a helyzet tarthatatlanságát bizonyítják. Arra a kérdésre, hogy mikor hozható a revízió ügye a Népszövetség elé, azt felelte, hogy ma még valószínű lenne a visszautasítás, ami visszafeltesztene az ügy megérését. Azt hiszi azonban, hogy nem sok idő mulik el addig, míg Magyarország megtöri hallgatását hivatalosan a Népszövetségnél. A kérdés érik. A közvéleménynek azonban laudakidhatatlannal folytatnia kell a megérlelés munkáját.

A budapesti Ujság tudósítója az optánsper ügyében folytatott Apponyival beszélgetést. Apponyi kijelentette, hogy lehetségesnek tartja, hogy kiigythatatlan türelemmel és jó idegrendszerrel elérhető lesz az eredmény. Mikor, azt nem tudni. Azt sem tudni, hogy bírói ítélettel, vagy pedig perenkívül egyezséggel. Az ügy düllőrejutását nem lehet erőszakolni és úgy sem lehet beszélni róla, mint Debrecenben, vagy Kecskeméten. Számolni kell a tanácsban állandóan mutatkozó habozásokkal és zavarokkal. Roppant hálás lehet Magyarországnak Olaszországnak és Németországnak, amely országok nagyon sokat használtak a nemzetközi biráskodás ügyének.

Végül kijelentette Apponyi, hogy Európa most semmilyen irányban sem halad, az események viszik. Hova jut, az attól függ, hogy megváltoztatják-e a fundamentum alapvető hibáit, amelyek az egész épületet összeomlással fenyegetik.

Huszonhárom halottja van a prága—budapesti gyors katasztrófájának.

(Az Aradi Közlöny prágai tudósítójának távirata.) Borzalmas vasúti katasztrófa történt a Lundenburg-közelében fekvő Saitz állomáson, ahol tegnap délután a Prága—Budapest között közlekedő gyorsvonat hibás váltóállítás következtében belesetett az állomáson veszteglő tehervonatba. A borzalmas katasztrófáról tudósítók az alábbi részletekben számolnak be:

A gyorsvonat 55 kilométeres sebességgel robbogott be Saitz állomásra, ahol hibás váltóállítás következtében téves vágányra futott és teljes sebességgel belesetett egy, a vágányon veszteglő tehervonatba. Az első és második személykocsit teljesen egymásbaturódott, úgy, hogy az első kocsiból nem maradt vissza egyéb, mint fa és vasdarabok szörnyű halmaza. A második kocsi szintén izé-porrá zúzódott, míg a harmadik kocsi felborult. A sértetlenül maradt utasok között nagy pánik tört ki és fejvesztetten ugráltak ki a vonatból.

A legnagyobb pusztítást az első kocsi okozta az összeütközés. Ennek a kocsinak az utasai közül mindössze négyen menekültek meg, míg a többi részint meghalt, részint megsérült.

Az esti hivatalos kommuniké szerint az első kocsi utasaiból tizenegyen haltak meg. Ekkor összesen tizenöt halottról és nagyszámú sebesültől tudtak. A csendőrség azonnal a katasztrófa megtörténte után kordont húzott az állomás körül és megkezdődött a sebesültek kijátsása a romok alól. A munka rendkívül nehezen haladt.

A legtöbb haltest borzalmasan megcsontitva került elő a romokból. Az egyik hulláról a kéz és láb, sőt egy haltestről a fej is hiányzott.

Az este kilenc óráig agnoszkált halottak a következők voltak: egy berlini és egy breslauer német vasútiállamtitkár, egy berlini kereskedő, két prágai vasúti tisztviselő, egy prágai fűtő és egy prágai mozdonyvezető. A mentési munkálatoknál megfeszített munkát végzett egy sértetlenül maradt csehszlovák orvos, aki egymásután kötözte be a sebesülteket és amikor elfogyott a kötszere, eltöpte ingeit; hogy a szerencsétleneken segítsen. Borzalmas látványt nyújtott a romhalmaz.

Az egyik vasúti kocsi egy embert a halkanál fogva a földhöz szorított, úgy, hogy a szerencsétlen nem tudott felkelni és szivatténosan kiáltozott segítség után.

Az emberek tehetetlenül mentek el mellette.

Az első kocsi utasai közül tizenegyen haltak meg. Anghelescu a véletlennek köszönheti életét,

mert nem tudtak rajta segíteni. A súlyos vasúti kocsit a vonat összes utasai sem tudták helyéből kimozdítani. Egy bécsi kereskedő lába beleakadt az ülésbe és nem tudott menekülni. A kiállított félelemtől megürült. Amikor a többi utas elment mellette, artikulátlisan hangokat adott és minden, a keze ügyébe eső dolgot feljűk dobált. A sebesülteket a brünni kórházba szállították.

Csodálatos módon menekült meg a tehervonat mozdonyvezetője, aki a katasztrófa bekövetkezése előtt néhány perccel leszállt vizet inni. Amikor visszafelé haladt, látta, hogy a gyors teljes sebességgel nékiröghant vonatának. Többet már nem látott, mert az üdörségtől eszméletlenül esett össze.

Pibich váltódőr, akinek elővigyázatatlansága a katasztrófát előidézte, a borzalmas szerencsétlenség láttára öngyilkosságot kísérelt meg. A váltódőr felakasztotta magát az őrlázhán, azonban néhány vasúti tisztviselő észrevette szándékát és levágta a kötélről. A váltódőr ekkor örlékként rohant föl és alá a szétrombolt kocsi romjai között és hosszú ideig tartott, míg le tudták fogni. A csendőrök őrizethe vették Pibichet.

A vasúti katasztrófának maigiem Anghelescu közoktatásügyi miniszter is áldozatul esett.

A miniszter a szétforgó második kocsi utazott és néhány perccel az összeütközés előtt áment a vonat végén lévő ékezőkocsiba. Ez mentette meg életét.

Az esti jelentések szerint ugyanezen a vonaton utazott egy angol turistafarság, amely a Felvidéket akarta meglátogatni. A katasztrófa miatt Brünnben maradtak és azonnal hazautaztak.

A borzalmas vasúti katasztrófa híre Aradon is nagy izgalmat keltett, mert nagyon sok aradi utazott el nyári üdülésre Karlsbadba, Marienbadba és több olyan furdőbe, amely azon a vasúti vonalon van, ahol a katasztrófa történt. Többeket éppen mostanra vártak haza családtagaik és ezért megérthető az a kétségbeesett izgalom, amit a szörnyű katasztrófa híre Aradon okozott. A ma napon számos táviratot adtak fel Aradról, amelyekben az itt tartózkodó családtagok aggodva érdeklődnek a vasúti katasztrófa közelében lévő furdőhelyeken nyaraló hozzátartozóik iránt.

Késő éjszaka érkezett távirat jelent, hogy a vasúti katasztrófának eddig huszonhárom halottja, tíz súlyos és ötven könnyebb sebesültje van. A halottak száma előreláthatólag emelkedni fog.

Aggasztóan terjednek Aradon a nemibetegségek

A rendőrség erélyes akciókat indít a titkos prostitúció ellen.

(Arad, szeptember 11.) Az aradi államrendőrség erkölcsrendészeti ügyosztálya és kihágási bírósága érdekes problema megoldásán dolgozik. Körülbelül két hét óta fokozott eréllyel folytat az erkölcsrendészeti razzia Aradon. A poliklinikáról kapott statisztika ugyanis kimutatta, hogy a veneriás nemibetegségek megdöbbentő mértékben terjednek Aradon és ennek főképpen az az oka, hogy a tiltott prostitúció bárhová arányban ütötte fel fejét. Egy-egy éjszakai razzia alkalmával átlagosan nyolc—tíz tiltott prostitúciót üző nőt tartóztatnak le, akik közül rendszerint nyolcvan—száz százalék fertőzött beteg. Az orvosi vizsgálat után ezeket a nőket nyomban a kórházba szállítják azzal, hogy gyógyulásuk után visszatérülnek a rendőrségre és ott csavargás, illetve tiltott prostitúció üzése miatt megindul ellenük az eljárás. Bekövetkezik azonban az a helyzet, hogy a kórházból, rendszerint a gyógyult betegeket, így a rendőrség által bezárított nőket is, azonnal elbocsátják. A rendőrség már több ízben küldött átiratot a kórházhoz, amelyben kérte, hogy a gyógyított prostitútaikat küldjék vissza, azonban az átiratnak nem volt eredményük, mert a kórház nincsen arra berendezve, hogy a gyógyult betegeket őrizet alatt tartsa, vagy vissza küldje a rendőrségre.

A tegnap éjszaka tartott razzia alkalmával három olyan nőt fogtak el, akik ellen eljárás van folyamatban és a kórházból gyógyulásuk után szabadon engedték. Jellemző a fertőző betegség szörnyű pusztításaira, hogy mind a három ismételt fertőzött volt. A kihágási bíróság most úgy akarja megoldani ezt a problémát, hogy átiratban kéri a kórházat, hogy amikor egy-egy ilyen nő felgyógyul, nyomban telefonon értesítse a rendőrséget, ahonnan kihatalom megy ki a kórházba és a gyógyult nőket a rendőrségre szállítja, ahol megindul ellenük az eljárás. A kórházba küldött tiltott prostitúciót üző leányok közül nagyon sokan más városokból jöttek Aradra, és ezeket törvény szerint visszakellene toloncolni illetőségi helyükre. Ez azonban akadályokba ütközik, mert a kórházról nem kerülnek vissza a rendőrségre.

A kémek világa.

A kémkedés a történelem minden korszakában, minden nép körében s nemcsak háborúban, de békében is fontos szerepet látazott. Régebben a katonai kémkedés mikéntiét nagy hallgatás vette körül. Utóbbi időben azonban két roppant érdekes könyv is jelent meg, a melyekben a leghivatottabb férfiak árulnak el értékes adatokat a kémizslálat szervezeti titkairól és működéséről. Nicolai ezredes, a német katonai hírszerzőiroda főnöke és Baden-Powell tábornok, a háborúelőtti angol katonai kémizslálat vezetője, a szerzői a két könyvnek.

A mai számunkban közölt tárcacikk szintén elsőrendű szakember írása. — Hisszük, hogy történelmi dokumentumhiteles s emellett mégis érdekesítő, sőt drámai izgalmasságu írásában az Aradi Közlöny olvasóinak élvezete telik.

(A szerk.)

A kémizslálat ép olyan fontos eszköze a hadviselésnek, mint az ölé és gyilkoló fegyverek. Néha még azoknál is nagyobb jelentőségű. Ép ezért igen nehéz a kém szerepe s óriási a kockázata. Háború idején a kém büntetése a rögtön föbelövetés. Olaszországban a hadüzenet után a kémek fal elé állították és hátulról lelőtték. Egyéb országokban még puskaport sem áldoznak reájuk; egyszerűen felkötik őket. Az életkézésnek ez a keménysége arra való, hogy elrettentse az embereket a kémkedéstől. De csak azzal az eredménnyel jár, hogy a kémek egyre agyafurább módszereket és módokat eszelnek ki céljuk elérésére.

De nemcsak háború idején, hanem a legnyugalmasabb békében is tevékenyek a ké-

mek. Bizonyosság rá a sok felségsértési per, a melyről minden ország bírósági krónikái sokat tudnának beszélni. Békében a kém az ügynök (agent secret) jólhangzó elnevezése mögött buvik meg s hogy elkerülje a fegyházat, a mely leleplezése esetén vár rá, olyan fortélyokkal kell dolgoznia, amelyek Sherlock Holmesnak is becsületére válnának.

A kémnek első dolga, hogy az embereket, akik között él, mentől teljesebben megtéveszse önmaga kitételéről és szándékai felől. Ennek a célnak az érdekében lehetőleg ártatlan és feltűnést nem keltő áruhába bujik, mert célját úgy éri el a legteljesebben, ha személyével a legcsekélyebb gyanút sem kelti. Ez az oka annak, hogy annyira kelendő áruhába a kémek között a papi ruha.

Már 1809-ben ezt írja Grimoard francia tábornok: „A legjobb kémek többnyire nők és papok, mert kevésbé gyanútkeltők másrendű embereknel. A papok, különösen katolikus országokban, sok olyan dolognak járhatnak a nyitjára, amik nélkülük megközelíthetetlenek lennének”.

Az 1870—71-iki porosz-francia háborúban a megostromolt Párisból számos papnak öltözött francia kém futott át a német vonalra, még pedig olyan pontjain, ahol katolikus lakosságu tartományokból sorozott katonaság állott. A papi köntös megóvta a jövevényeket attól, hogy rájuk löjjenek. A német főparancsnokság végül is szigorú parancsral rendelte el, hogy ha papruhás egvények közelednek a német vonalhoz, mindenre tekintet nélkül le kell löni őket. A Vöröskereszt jelvénye már akkor is olyan kedvelt takaró volt, mint az 1914-iki háborúban. Mikor a porosz főhad-

szállást Versaillesben titótték fel, a francia hadikórház ápolói sorában felismerték Le Souurd-t, a berlin francia nagykövetség volt első kanácsosát, továbbá a forradalmi kormány más komisszáriusait. Persze valamennyit le-tartóztatták.

1914 augusztusának első napjaiban Münchenben egy apácának öltözött férfit, egy álkapucinus barátot és több nőnek öltözött férfit fogtak el. Eggenburgban két állítólagos apácát, akik valójában áruhás szerbek voltak és bombával jártak. Berlinben két diakonisszáról a letartóztatásuk után kiderült, hogy oroszok és férfiak, nem nők.

A hadi kémkedésnek kedvelt eszköze az, hogy a kém egyszerűen az ellenség egyenruháját ölti magára, hogy a barát álarcában annál nagyobb biztonságban kémkedhessen. A bur háborúban egy angolul jól beszélő bur egy elesett angol őrnagy egyenruhájában hidegvérten végiglovagolt a szalutáló angol katonák között és érintetlenül eljutott Johannesburgba. Ott rendre ellátogatott a klubokba és az angol katonatisztek egyéb tartózkodási helyeire és mindent megtudott tőlük, amit csak tudni kívánt. Mikor besötétedett, ismét lovára kapott a vakmerő hadikém és visszanyargalt a maga csapatához. Többször is megismételte ezt a csinvtettét.

Az 1812-iki háborúban az orosz hadsereg számos fontosabb hiraást köszönhetett a híres Figner ezredesnek. Az ezredes folyékonyan beszélt franciául, azért megkockáztathatta, hogy többizben is a francia táborba lo-pózzék. A nagyobb biztonság kedvéért visel-tet cserélt: hol mint francia tiszt, hol mint markotányos, vagy csavargó jelent meg.

A kommunista-pör második napja.

A védők és katonai ügyész heves szóharca a tanuk megidézése és a tárgyalás elhalasztása körül. — „Teljesen védtelenül állunk itt,” mondotta Rozvány dr. vádlott. A hadbíró a tárgyalás megtartása mellett döntött.

(Az Aradi Közlöny cluji tudósítójának távirata.) Ma reggel nyolc órakor folytatódott a kommunista bűnper tárgyalása. Elsőnek Müller Kálmán vádlott beszélt, aki kijelentette, hogy feltétlenül ragaszkodik Lupu dr. munkaügyi miniszter kihallgatásához, mert ennek vallomása teljes fényt fog deríteni erre a bűnperre.

Szántó Dezső dr. vádlott: Olyan vádlottak is vannak, akiknek nincsen védőjük.

Pacala ezredes, elnök: Akiknek nem érkezett meg a védőjük, azok részére hivatalos védőt neveztünk ki.

Szántó Dezső: A kirendelt főhadnagy ur nem ismeri a per anyagát.

Ullmann (Oradea-mare) szintén fel akar szólalni, de az elnök nem engedí szóláshoz jutni.

Negulescu kapitány, hadbíró a román perrendtartásból és a francia jogszokásokból akarja bizonyítani, hogy a hadbírósnak joga van az olyan tanuk vallomásától elállani, akik a per anyagára nézve semmi fontosat sem mondhatnak. Negulescu a francia szövegből fordít és időközönként meg-megáll. A védőügyvédek szintén kezükben tartják a francia könyvet és amikor a hadbíró-százados befejezte, a következőket kiáltják:

— Olvassa csak tovább. Persze, ami az ön jogi érvelésére nézve nem kedvező, azt egyszerűen elhallgatja. Éles szóváltás keletkezik erre a védők és az ügyész között, amely után a vádlottak közül szólásra jelentkezik Rozvány Jenő dr. Az elnöki ezredes meg akarja vonni a szót, mire a védők kórusban kiáltják:

— Ő is ügyvéd!

Rozvány Jenő dr.: Olyan vádat kívánok ellenünk, amelyre a büntetés öt-tíz évig terjedhető fegyház. A vizsgálatot annyira hiányosan folytatták le, hogy magukat a vádlottakat sem hallgatták ki. Engem például nem hallgattak ki. Azok, akik engem a vádirat szerint, bűncselekmény vádjával illetnek, politikai ellenfeleim. Vallomásaikat akkor vették jegyzőkönyvbe, amikor a választási küzdelem tombolt. A választási láz alatt érthető volt, hogy súlyos dolgokkal megvádoltak. Nem hiszem azonban, hogy azok az urak mostan, miután a választás már régen elmúlt, fentartják vádjukat. Engem senkivel sem szembesítettek és miután a tanuk nagy része most hiányzik, nem is adódik alkalom arra, hogy vádlómmal szembekerüljek. Annak is meg van az oka — mondotta — hogy miért hiányzik annyi tanu. A hadbíró csoportos idézéseket adott ki és kinevezett valakit csoportvezetőnek és a többi tanut arra szólította fel, hogy az illető csoportvezetőnél jelentkezzenek. Az egyik ilyen csoportvezető, Simonca nincs is Oradeán, tehát a melléje beosztott tíz tanu sem jelenhetett meg a tárgyaláson. A tanuk utazási kedvezményt sem kaptak, mert a CFR, nem ismeri el a kollektív idéző leveleket, az ingyenes utazáshoz.

— Mi — fejezte be szavait — védelem nélkül állunk, kérem tehát a hadbírósgot, hogy adjon alkalmat arra, hogy a súlyos vád alól tisztázhassuk magunkat.

A hadbírósg és a védők között ezután pergőüzszerű vita keletkezett, majd Nicol és Balateanu bucaresti-i ügyvédek éles szóharca keverednek a hadbíró-kapitánnyal.

Balateanu: A királyi ügyész a pergátló kifogást az 1855. évben kibocsátott francia jogi szabályokra hivatkozással kéri elutasítani, amely már régen elavult. A bíróságnak a tárgyalás folyamán, a tanuk kihallgatásából kell leszűrnie az igazságot és nem a periratokból. Érdekes — mondotta — hogy a hadbíró-kapitány a francia jogbölcseleti adatokból azokat olvassa fel, amelyek öneki kedvesek.

Ziscu bucaresti-i ügyvéd furcsának találja, hogy a hadbírósg most kézzel-lábbal tiltakozik a per elhalasztása ellen, pedig nem-

régiben, Boris Stefanov perének tárgyalása alkalmával, a katonai ügyész ellenkező állásponton volt. A hadbírósg már akkor követelt el nagy tévedést, amikor a különböző jellegű pereket egységesítette és olyan helyzetet teremtett, hogy hetvenhat vádlott felett kell egyszerre itélkezni, akik ellen különböző vádak emelnek.

Negulescu hadbíró: A vádlottak által benevezett tanuk nagyrészt nincsen szükség, mert a vádlottak azt akarják csak, hogy az illető tanuk erkölcsi bizonyítványt adjanak ki részükre. Indítványt tesz, hogy a hadbírósg mondja ki, hogy a pergátló kifogásokat elveti és ismételt megidézi a per tartama alatt azokat, akik nem jelentek meg.

Popa Ádám dr.: A tanuképpen beidézett képviselőket, szenátorokat és Lupu dr. munkaügyi minisztert nem lehet elővezetni. A tárgyalást pedig csak negyvennyolc órára lehet felfüggeszteni, az pedig nem elegendő ahhoz, hogy az összes tanukat össze lehessen hozni. Nekünk nem érdekünk, — mondotta — hogy a tárgyalást elhalasszuk, hisz védeenceink között olyanok is vannak, akik a tömlőben ülnek. De éppen a per különös és fontos voltára való tekintettel, meg kell tenni mindent, hogy a per lefolyása ellen senki se emelhesse kifogást.

— A külföld szeme rajtunk van — folytatta. — A külfölddel szemben nem szabad azt a látszatot mutatnunk, hogy itten nem engedjük meg az összes eszközök igénybevételét, amelyek a per anyagára világosságot vetettek volna.

Az elnök ezután felfüggeszti a tárgyalást és a védelem által bejelentett pergátló kifogás elbírálására, a hadbírósg a kis tanácssterembe vonul. Több, mint fél óráig tart a bíróság tanácskozása, majd újból elfoglalja helyét és Pacala elnök kihirdeti a döntést, amely szerint a védelemnek, a tanuk meg nem jelenése miatt emelt pergátló kifogásait négy szavazattal — egy ellenében — elutasították. A hadbírósg ezután tíz percnyi szünetet rendelt el.

Az ülés újbóli megnyitása után, Parasilescu bucaresti-i ügyvéd emelkedik szólásra. Az ügyvéd a védelem nevében tiltakozik az ellen, hogy egy Chendi nevű sziguranca komisszár az elnök mellett foglaljon helyet. Chendi különben is a tanuk közé van felvéve és még a hallgatóság között sem szabad tar-

Újabb politikai gyilkosság Jugoszláviában.

Dum-dum golyóval, kártvázás közben lötték agyon a laibachi Orjuna volt elnökét. — Nyitott ablakon keresztül történt a gyilkosság. Husz letartóztatás a gyilkosság gyanúja miatt.

Laibachból jelentik: Titokzatos gyilkosság történt szombaton este Laibachban. A gyilkosság áldozata Perics Egedije jó módú kereskedő, a laibachi Orjuna volt elnöke, aki ellen néhány hónappal ezelőtt az egyesület vezetősége feljelentést tett kémkedés miatt. A feljelentés szerint Perics Olaszország javára kémkedett olyan módon, hogy a laibachi olasz konzulátusnak juttatta a jugoszláv katonaságra vonatkozó adatokat. Az ügy abban az időben nagy feltűnést keltett és az államügyészség Pericset letartóztatta. A vizsgálóbíró azonban semmiféle adatot nem tudott a letartóztatott kereskedő ellen produkálni és ezért szabadlábra helyezte s megszüntették ellene az eljárást.

Perics feljelentést tett rágalmozói ellen, de a tárgyalást nem lehetett megtartani, mert a per koronatanúja, Gavotti laibachi olasz konzul, akit később Bécsbe helyeztek át, nem jelent meg a tárgyaláson. A legközelebbi tárgyalást néhány hét múlva kellett volna megtartani, közben azonban ismeretlen tettesek meggyilkolták Pericset.

A gyilkosság szombaton este nyolc órakor történt Perics házában. Perics családja körében otthon tartózkodott és az egyik uccai szobában, amelynek ablakai nyitva voltak, feleségével kártyázott.

Kártyázás közben hirtelen egy lövés dördült el és a golyó Perics testébe furódott.

tózkodnia. Tiltakozik a sziguranca egy képviselőjének a jelenlétéhez azért is, mert ez az intézmény egy szervezett hadseregeként őriz ellen a munkásságot.

Negulescu hadbíró tiltakozik az ügyvéd szavai ellen, mellyel a sziguranca intézményét kritizálja. Majd felhívja a sajtó figyelmét erre a kijelentésre és kéri, hogy az újságok ezt a kijelentést szögezzék le.

Az elnök felszólítja Chendit, hogy távozzék a teremből és a folyosón tartózkodjék, amíg ki nem hallgatják.

Chendi sziguranca-komisszár azt kéri, hogy első tanunak őt hallgassák ki, tekintettel szolgálati elfoglaltságára.

Popa Ádám dr.: Ebben a perben nemcsak azok a vádlottak, akik itt ülnek a vádlottak padján, az örök szuronya között, hanem a vád kiterjed azokra a külföldi nagyságokra és európai hírességű tudósokra is, akik vezetői a nemzetközi munkás segélyegyleteknek és akik felett a hadbírósg szintén pálcát akar törni. A legfontosabb vád az, — folytatja — amely a munkás segélyakcióra vonatkozik. A vizsgálatot vezető hatóságok összetévesztették a munkásság segélyakcióját a berlini Rothe Hilie-vel. A munkásság nemzetközi segélyakcióinak a vezetői között ott vannak oly hírneves tudósok is, mint Nansen, Einstein, Scotus Viator, Romain Rolland és még több neves külföldi politikus. Alkalmat kellene adni, hogy, mint erkölcsi tanuk azok is részt vegyenek a tárgyaláson, akik különben maguk is kérték ezt, de a vizsgálat befejeződött anélkül, hogy ők szóhoz juthattak volna.

Negulescu hadbíró indítványozza, hogy azok ellen, akik távol vannak, adjanak ki elővezetési parancsot. Ezután a jegyző megkezdi a vádirat felolvasását, amely az egész délutánt kitölti. Az elnök végül beszünteti a tárgyalást és folytatását holnap reggel nyolc órára tűzi ki. Az esti órákra kitűzött tárgyalást eszerint elhalasztották.

Pericsnek még volt annyi ereje, hogy a konyhába menjen, ahol összeesett és meghalt. A lövés zajára összefutott a környékbeli lakosság, értesítették a rendőrséget, ahonnan dr. Gusztin főkapitány személyesen ment ki a helyszínre a nyomozás megindítása végett. — A rendőrorvosok már csak a beállott halált állapították meg. A golyó a szerencsétlen kereskedő szívére furta át és mellkasán nagy sebet ütött, amiből megállapították, hogy a szerencsétlen kereskedőt dum-dum golyóval ölték meg.

A rendőrség nyomban kihallgatta az áldozat feleségét, aki elmondta, hogy nyitott ablak mellett rőmiztek, semmi gyanúsat nem vettek észre, de egyszerre lövést hallottak, mire a férj felemelkedett és ezt mondta:

— Jaj nekem, megölték!

A következő pillanatban kifutott a konyhába és ott összeesett s meghalt.

A rendőri nyomozás szerint az ismeretlen gyilkos megállhatott az uccán, ahol este senki sem tartózkodott és nyugodtan célzott Pericsre, akit a dum-dum löveg eltalált. Az a feltevés, hogy a gyilkosságot politikai bosszúból követték el és ebben az irányban folyik a nyomozás. Vasárnap a rendőrség husz személyt előállított, akiket előzetes letartóztatásba helyeztek. A letartóztatottak valamennyien az időközben feloszlott Orjuna vezetőtagjai.

TELEFON 20. ERZSEBET SLAGERMOZGO TELEFON 20.

Aradon premier!

Ma d. u. 5, 7 és 9 órákor

Fanamet film!

Lon Chaney: „Kelet lángokban“.

Főszerepben: Eleonor Boardman és William Holmes. Szenzácós tengeri és keleti felvételek.

Jön! Molnár Ferenc: „Liliom“, a Fanamet feldolgozásban.

Varjassy Lajos dr. a róla elterjedt pletykák ellen.

Levélben értesíti az Aradi Közlönyt, hogy nem válik és nem nősül.

(Arad, szeptember 11.) Dr. Varjassy Lajosról, Arad volt kormánybiztosáról az utóbbi időben tendenciózus hírek jelentek meg az erdélyi lapokban. Ezek a közlemények Varjassy Lajos dr. magánéletével foglalkoztak és a szállongó pletykák forrásaiból merített értesülések alapján híril adták, hogy Varjassy dr. válik a feleségétől. Egy másik lap már azt is tudni vélte, hogy az aradi származású exminiszter eljegyezte a szintén országosan ismert neví Juhos Gyulánét. Varjassy Lajos dr. mind-éideig nem reagált ezekre a sajtóközleményekre. Ma aztán megszólal maga az érdekelt Varjassy Lajos dr. és az Aradi Közlöny főszerkesztőjéhez írt levelében reflektál a róla elterjedt mende-mondákra. Az érdekes levelet egész terjedelmében itt adjuk:

Bucuresti, 928. 10—IX.

Igen tisztelt Barátom!

Heti lapokban, sőt napilapokban is állandóan olyan közlemények jelennek meg, amelyek nemcsak a közönséget egyáltalán nem érdeklő módon, magán-életembe avatkoznak be, hanem amellett bizonyára téves

és rosszindulatú információk alapján valótlanosságokat is tartalmaznak.

Állandóan olvasnom kell a lapokban azt, hogy feleségemtől válok, aki efeletti bánáiban trafikot nyitott és hogy eljegyeztem egyik kliensnőmet, öv. Juhos Gyulánét. Valamelyik napilap még addig a határig is elment, hogy ezt az információt a napihírek között „minden külön értesítés helyett“ egy eljegyzési hír formájában is leközlölte. Bár nem óhajtom a közönséget a reá nézve teljesen érdektelen magánügyeimmel untatni, minthogy azonban ez az eljegyzésemről szóló kósza hír egyes lapokban, kísértésként állandóan visszatér, nagyon leköteleznél, ha a lapokban egy oly értelmű közleményt volna leközlölni, amellyel igazolnám, hogy ezek az összes híresztelések a valóságnak nem felelnek meg és hogy sem a válásból, sem az eljegyzésből, sem a trafiknyitásból egy betű sem igaz.

Szivességed előre is hálásan köszöni régi híved

Dr. Varjassy Lajos.

Durazzo volt katonai parancsnoka Albániáról

Az Aradon élő Király Dezső ny. ezredes, a durazzo-i kerület volt parancsnoka nyilatkozik az „Aradi Közlöny“-nek albániai emlékeiről, Zogu királyról és Wied fejedelemről.

(Arad, szept. 11.) Ahmed Zogu királyválasztása révén Albánia most az egész világ érdeklődésének középpontjába került. Egy előkelő aradi ur, Király Dezső ny. ezredes a háború folyamán igen jelentékeny pozíciót töltött be az osztrák-magyar hadsereg által megszállt Albániában. Az ezredes ugyanis katonai parancsnoka volt a durazzo-i kerületnek, amelyhez Tirana is tartozik. I. Zogu király jelenlegi székvárosa. Király ezredes nem a hódító szerepét töltötte be az albánok földjén, hanem inkább az igazságos bírót, aki számtalan esetben megvédelmezte az albánokat a hadsereg tagjaival szemben is, ha a benschülötteknek igazuk volt. Emiatt nem egyszer támadtak differenciái felettes hatóságával.

Durazzo diszpolgára.

Egy ízben az történt, hogy előkelő albánokat élelmiszerlopással gyanúsítottak meg és Király ezredes, noha direkt parancsot kapott letartóztatásukra, nem foganatosította azt, mert tudta, hogy az előkelő és gazdag albán urak nem lehetnek részesei ebben az ügyben. A szóbanforgó albánok így nem kerültek letartóztatásba, csupán pénzbírsággal sújtották őket, amit azonban csakhamar visszatérítettek, mert kiderült, hogy az élelmiszerlopást csak katonák követték el. Király ezredes tapintata és emberséges bánásmódja révén annak idején felette népszerű ember volt Albániában. Durazzo városa diszpolgárra is választotta és az erről szóló oklevelet ma is lakásán őrzi a durazzo-i kerület volt katonai parancsnoka.

Munkatársunk felkereste Király Dezső ny. ezredest, aki a mai aktuális albániai eseményekről a következőket mondta:

Zogu akkor még kamasz volt...

— Ahmed Zogu abban az időben 23 éves fiatalember volt, akinek akkor még nagyobb szerep nem jutott. Amennyire emlékszem, csak említették nevét, amikor előkelő albán urakból álló küldöttség ment fel Bécsbe I. Ferenc Józsefhez. Ennek a deputációnak tagja volt Ahmed Zogu is. Téves az a hiedelem, mintha az előkelő albán családok tagjai iskolázatlan s fogvatékos műveltségű emberek volnának. Az albán előkelőségek gyermekeiket

Olaszországban és Franciaországban nevelték és minden albán urlembert 3—4 nyelvet is beszél. Olaszul csaknem mindenki tud odalent, de beszélnek sokan franciául és horvátul is. Az albánok nyelvtelenségére különben jellemző, hogy a hároméves megszállás alatt a fiatalabb albán generáció egészen jól megtanult magyarul.

— Amikor én parancsnoka voltam a durazzo-i kerületnek, Wied Vilmos fejedelem palotája Durazzóban volt. A palota teljesen berendezetlen állott sok ideig a háború alatt is, mert a fejedelem annak idején oly sürgősen távozott birodalmából, hogy csak ékszereit vitte magával. A berendezés persze épségben és érintetlenül maradt, mig nem egyszer csak parancsot kaptam Bécsből, hogy Wied herceg diplomáciai úton történt megkeresésére csomagoltassuk össze a palota egész berendezését, amit a fejedelem kívánságára aztán hajón szállítottak el Durazzóból. Csakhamar meg is érkeztek Bécsből a szakértő csomagolók, akik aztán bepakkolták és elküldték az értékes szállítmányt. A durazzo-i fejedelmi palota egy évvel a mi kivonulásunk után — úgy olvastam — leégett. Nyilván forradalmárok gyújtották fel.

A vérbosszu dominál Albániában.

— I. Zogu király Tiranát választotta székhelyül, amely város 15 kilométernyire van Durazzótól. Tirana sokkal egészségesebb fekvésű és jóval nagyobb város, mint Durazzo. Hogy tartós lesz-e Zogu király uralma, nehéz megjövendölni. Albániában az egyes családok között kiegyenlíthetetlen ellentétek duznak és sohasem lehet tudni, hogy mikor csinál valamelyik familia meglepetést. Hiszen a vérbosszu még a legnagyobb mértékben dívott az albánok között a mi időnkben és emlékeztetes az az ünnepélyes fogadalom, amit egész Albániában mi vettünk ki fölük arra, hogy a vérbosszút beszüntetik. A magam részéről a legnagyobb rokonszenvvel emlékszem vissza az albánokra és azt kívánom Zogu királynak, hogy uralkodása alatt sikerüljön neki megszerezni az albán nép rokonszenvét olyan mértékben, mint ahogy azt mi megtudtuk szerezni, akik mint ellenség vonultunk be Albániába.

IZRAELITA IMAKÖNYVEK ünnepekre
Sándor Ferencnél, megyeházzal ezemben.

Irodalom és művészet

Palló Imre.

Egy érdekes művészi karrier története.

(Arad, szeptember 11.) Széles körben keltett érdeklődést az Aradi Közlöny mai számának híradsága, amelyben Montag Dusi, az övekkel ezelőtt Aradon lakott Montag Manó nagybirtokos leányának és Palló Imrénének, a Magyar Királyi Operaház baritonistájának érdekes eljegyzését közzétük. Előkelő aradi társaságokban még nagyon sokan emlékeznek vissza a szép Montag Dusira, de nem kevésbé ismeretes a színházbajáró község előtt Palló Imre, aki Budapesten az Operaház legelismertebb és legfoglalkoztatottabb baritonistája.

Palló Imrét az aradi közönség néhány emlékeztető sikerű vendégfellépése révén ismeri. Róna Dezső rezsimje alatt Székelyhidivel, Medek Annával, Basilides Máriával, Kármán Gizivel, Kálmán Oszkával, Somló Józseffel több estén volt az aradi színház vendége és a Carmen félelmetes erejű, nagyszerű torreadorja még élénken él az aradiak emlékeztetőben.

A külföld is a jelentős magyar éneknagyságok közé sorozza Pallót, aminek legfőbb bizonyítéka, hogy Mascagninak, a Parasztszületet hírneves komponistájának szeme, két év előtt, Pesten jártakor éppen Pallón akadt meg és nagyszabású olasz turnéra szerződött. Ennek a turnénak egyébként másik érdekessége is volt, amennyiben Pallóval együtt az aradi származású operanékesnőt: Máthé Rózsit is elvitte Olaszországba vendégszerepelni Mascagni és a két kiváló magyar művész valóságos diadalmenetben koncertezett az olasz városokban.

Palló érdekes körülmények között került az énekes pályára. Szüleiivel Mikes püspök rápecsentyörgyvi birtokán lakott és a püspök hallott a szépen éneklő fiatal legényről. Magához hívatta s meghallgatta. Ez megpecsételte Palló karrierjét: a püspök külföldre küldte, kiképezte, hazatérése után csakhamar az Opera elsőrendű tagjának szerződött. Ennek révén bejáratos lett előkelő budapesti társaságokhoz és így fordult meg aztán Montag Manó vendégszerető házában is.

(s—ó)

Győző Alfréd betegségyét kapott a várostól. Az interimár bizottság ma Győző Alfréd sziaművész kérvényét tárgyalta, aki a várostól orvosi kezelgetésének költségeire nyolcezer lej segélyt kért. A bizottság megadta a kért segélyt, azzal a kikötéssel, hogy a kiutalás csak úgy történhetik meg, ha megfelelő alap van rá.

* A berlini szimfonikus zenekar Aradon. Hétfőn, szeptember 17-én este fél kilenc órákor tartja meg a Kulturpalotában hangversenyét a berlini Bluethner-féle szimfonikus zenekar. A koncert programja a következő: 1. Liszt Ferenc I. Rapszodiája. 2. Till Eulenspiegel: Richard Strauss szimfonikus költeménye. 3. Anton Bruckner VI. szimfoniája. 4. George Enescu II. zenekari suiteje. A kiváló zenekarról egyébként a következőket írja a Berliner Tageblatt: „A zenélés ünnepe volt és a zene ünnepe a mai est. Mint ércöntvények állottak a hallgatók előtt az interpretált művek és páratlanok voltak azok a finomságok, amik felszínre jutottak. A közönség lelkesen ünnepelte a zenekart és a kar mestert...“ Jegyeket a hangversenyre az Oláh-féle könyvkereskedésben lehet váltani.

— RÁDIÓMŰSOR. Szerda, szeptember 12. Wien—Grác. (Romániai idő.) 18.10. Hangverseny. — Berlin. 23.30. Zenekari hangverseny. — Boroszló. 17. Strauss-keringők. — Frankfurt a. M. 21. Svájci est. — Lelpzig. 23.15. Táncczene. — Milánó. 21.50. Könnyű zene. — München. 21.50. Zenekari hangverseny. — Nápoly. 21.50. Zenekari hangverseny. — Pozsony. 19. Hangverseny. — Prága. 18. Jazz-zene. — Róma. 22. Operaáriák. — Zágráb. 23. Cigányzene. — Budapest. 10.30, 12.45 és 16. Hírek, közgazdaság. 21.15. Svájci est. 23.30. Gramofon-hangverseny.

A szegényházi botrány újabb fejleményei

Az interimár-bizottság mai viharos ülése súlyos határozatot hozott Cucu Vazul dr. főorvos ellen. — A miniszteriumtól vezérfelügyelő delegálását, vizsgálatot és a főorvos felfüggesztését kéri. — Covacevici Jenő dr.-t felfüggesztették állásától.

(Arad, szeptember 11.) Az aradi szegényházi botrány ügye mára újabb szenzációs fordulatot hozott: az interimár bizottság elhatározta, hogy felír az egészségügyi miniszteriumhoz és kéri, hogy

küldjön Aradra egy egészségügyi vezérfelügyelőt, aki vizsgálatot folytat le dr. Cucu Vazul városi főorvos ellen. Egyben kéri a vizsgálat tartamára a főorvos felfüggesztését. Ugyancsak a mai ülésen felfüggesztették állásából dr. Covacevici Jenőt, a városi népjóléti osztály főnökét. A szenzációs határozat előzményei a következők:

Mint ismeretes, Sándor István volt gondnok elboacsátása alkalmából súlyos vádak merültek fel dr. Cucu Vazul városi főorvos és dr. Covacevici Jenő, a népjóléti osztály főnöke ellen. A főorvos, az Aradi Közlöny-nek adott nyilatkozatában sorban megcáfolta a felmerült vádak. Az interimár bizottság mai ülésén Vulpe József bizottsági tag szólalt fel, aki elsősorban kétségét fejezte ki aziránt, hogy a főorvosnak jogában állott volna a lapokban nyilatkozni. Kérte az interimár bizottságot, ezt a jövőre nézve tiltsa meg. Ezután Sava Szida esetére tért át, aki — mint megirtuk — megsértette kezét, amelyet falevéllal takart, piszkos ronggyal kötött be. Ebben az ügyben a főorvos úgy nyilatkozott, hogy Sava Szida nem akarta magát orvosi kezelésnek alávetni, hanem azt mondta, hogy a falevél gyógyító erejében jobban bíz.

— Ezt a megállapítást — mondotta Vulpe — egy laikus elfogadhatja, de Aradváros főorvosa nem. Mint értesültem, az egészségügyi törvény egyenesen megtiltja a füvekkel való gyógyítást.

Vulpe József végül kijelentette, hogy tisztázásra vár még az a vád is, amely szerint dr. Cucu Vazul ingyen dolgoztatta a saját háztartásában a szegényházi ápolókat. Mindezek alapján kéri az interimár bizottságot, mondja ki, hogy feliratot intéz az egészségügyi miniszteriumhoz, amelytől egy vezérfelügyelő kiküldését kéri, hogy dr. Cucu Vazul városi főorvos ellen a vizsgálatot levezesse. Egyben kéri, hogy

a vizsgálat tartamára függeszék fel állásától dr. Cucu Vazul főorvost.

A dr. Covacevici ellen felmerült vádak kapcsán javasolja, hogy függeszék fel azonnali hatállyal a népjóléti osztályfőnököt állásától.

Az interpellációra dr. Cucu főorvos válaszolt, aki kijelentette, hogy joga van, mint hatóság fejének nyilatkozatot adnia. Amikor a vádak elhangzottak ellene, nem volt Aradon és így nem állott módjában azonnal választ adni. A szegényháznál lelkiismeretesen látta el a szolgálatát, dacára a csekély honoráriumnak. Ez a munka nincsen egybekötve a főorvosi állással és miután el akarja kerülni a további zaklatásokat,

ezennel bejelenti az interimár bizottságnak, hogy lemond ezen állásáról. Lemonadását még a mai nap folyamán írásban nyújtja be.

A Sava Szida esetében megállapítást nyert különben — mondotta a főorvos —, hogy amikor a szegényházi ápoló megsértette kezét, Sándor volt gondnok tiltotta el attól, hogy nála jelentkezzen. A lakásán végeztetett házi munkákat pedig mindenkor rendesen megfizette.

Vulpe: Sava azt mondta, hogy nem kapott pénzt.

Cucu dr. főorvos ezután kijelentette, hogy dr. Covacevici pénzkölcsönéről csak akkor szerzett tudomást, amikor arról Angel dr. volt polgármesternek tettek jelentést.

Mihulin Miklós: Csodálkozom azon, hogy a volt polgármester nem intézkedett arrafelé, hogy Covacevici dr. ne tehesse többé a szegényházba a lábát.

Sor került ezután annak megállapítására, hogy Cucu dr. elszakított egy erre vonatkozó jegyzőkönyvet. Cucu dr. erre kijelentette, hogy a jegyzőkönyvre nem volt szükség; mi-

után a polgármester már tudott az ügyről.

— Elismerem, hogy elszakítottam a jegyzőkönyvet — mondotta — de ezt azért tettem, hogy a botrányt elkerüljem, ami az intézmény presztízsenek árthat.

Vulpe: Leszögezem, hogy nem volt joga a főorvosnak egy hivatalos jegyzőkönyvet elszakítani.

Cucu dr.: Nem kaptam rendeletet jegyzőkönyv készítésére.

Nagyobb vita után a bizottság zárt ülést rendelt el. A zárt ülés majdnem fél óra hosszát tartott. Utána kihirdette Mihulin Miklós elnökhelyettes a határozatot, amely szerint a bizottság az egészségügyi miniszteriumtól egy vezérfelügyelő delegálását kéri a vizsgálat levezetésére. Egyben dr. Cucu felfüggesztését is kéri elrendelni. Dr. Covacevici felfüggesztik a mai nappal állásától és helyébe Lucaciu Lajos városi tisztviselőt delegálják. Az interimár bizottság határozata általános felűnést keltett.

Titkos Ilona és Krausz Simon kibékeltek.

Érdekes változások a budapesti telekkönyvben. — Egy királyi park volt a kibékelés oka.

Budapestről jelentik: Krausz Simon nem azok közé tartozik, akik nem veszik szívesen, ha beszélnek róluk. Ez a nagyszerű pénzügyi zseni nem a pénz megszerzésében, hanem inkább a zseniális koponyában megszületett ötletből fakadó milliárdok elköltésében éli ki magát. Egy bizonyos, Krausz Simon a leggavallérabb magyar ember, aki még akkor sem engedett el üres kézzel magától valakit, amikor ugynevezett pecches szériában volt.

Krausz Simon volt már lent is de mindig hamar feltornászta magát. Két év óta azonban még nagyobb a „mázlija“, mint eddig volt. — Amihez hozzányúl, az arannyá válik a kezében, üzletei bombaszzerűen beütnek, — de hiába, régi tekintélye már lejárféltben van. Valahogy már nem az a reszketett ellenfél és az a sok szóbeszéd, amely személtve körül felburjánzik, lehet ugyan neki kellemes, de közgazdasági szempontból semmiesetre nincs hasznára. De Krausz Simon mindezzel nem törődik. Hatvanadik életévét tapossa, de még mindig a legszebb, legragvögöbb és legnagyobb nők fényében szeret ragyogni. A pénz és anyagi áldozat nem játszik szerepet. A nagy bankembert másfél év óta az intim barátság szálai fűzik a nagy drámai művésznőhöz, aki valamikor egyszerű munkásleány volt s onnan szökött fel a hírnév és gazdaság parnasszúrára. Ma már csak abban a széles, nagyszerű ágyban alszik, amit Zita exkirálynőnek készítettek, de a király feleségének nem volt anynyi pénze ahhoz, hogy a valódi rózsafából készült pompás butort kifizesse. Ami drága volt a királynőnek, azt megvette a művésznő.

Nem titok, hogy Titkos Ilonáról, a ragyogó művésznőről van szó, akit másfél év óta nem is lehetett más férfi társaságában látni, mint Krausz Simonnal. — Karlsbadba is együtt mentek le. A nagy világfürdőben azonban történt valami. Megirta az Aradi Közlöny, hogy Titkos Ilona hirtelen csomagolt és elutazott. A művésznő egyedül érkezett meg Budapestre és másnap már Budapest arról beszélt, hogy megtörtént a szakítás. A valódi okot senki sem tudta. Voltak, akik azt mondták, hogy Krausz Simonnak elfogyott a pénze, de mások úgy vélekedtek, hogy a bankár unta meg a dolgot. Egyik verzió sem volt igaz. A művésznő és a bankár összeveszték egymással és a művésznő az első vonattal elutazott.

Hüvösvölgyi villájában pihent meg a művésznő. De csak két napig. Megérkezése után harmadnapra egy nagyon jól ismert Graf-Stiift autót állt ki a villa előtt. Egy harcsabajuszu ur szállott ki belőle. A művésznő először nem akarta a látogatót fogadni, de végül mégis kegyes színe elé engedte. Sokáig tartott, míg megtörtént a kibékelés, de a művésznő még

MARSPARTÍ **APOLLO**

9 órákor 5,7 és ¼10-ór

Ma, szardán utoljára:

PAUL WFGENER csodás alakítása.

SVENGALI

Énekbetéttel.

Rendes olesó helyarákkal.

URANIA **URANIA**

Ma, szardán 5, 7 és ¼10 órákor

Premier. Premier.

Ha a fiatal bor virágzik..

Vigjáték a napsugárról, szerelemről és a szép kék Adriáról.

A főszerepben:

HANNY WEISE és SIEGFRIED ARNO.

aznap kiadta a parancsot, hogy újból csomagolni kell, mert visszautazik Karlsbadba. Két nap múlva tényleg utban is voltak. Két napot azonban várni kellett. Ugyanis ennyi ideig tartott, amíg a budapesti telekkönyvben némi változtatást tudtak eszközölni. A telekkönyvbe a művésznő neve került és pedig mint a villája körüli gyönyörű park tulajdonosáé. A vételár hivatalos bevallás szerint százötven ezer pengőt tett ki. A park óriási kiterjedésű, tele van mesterséges vízeséssel és pompázó virágágyakkal. Valamikor egy előkelő magnás tulajdona volt. Most a művésznő fog garden partikat rendezni benne.

Karambol az aradi korzón.

Egy timisoarai (temesvári) autó elütött egy biciklistát és gyorsan elmenekült

(Arad, szeptember 11.) Könnyen végzetesé válható súlyos baleset történt ma délután fél hét órákor Aradon a főtéren a Str. Horia (Széchenyi-ucca) torkolatánál. Három automobil robogott egymásután az állomás irányába. A harmadik autó sofőrje hirtelen megakart elozni a két előtte haladót és a legnagyobb gyorsasággal eléjük vágott. Ugyanakkor a Str. Horia (Széchenyi-uccába) akart befordítani kerékpárjával Józsa Mátyás aradi fiatalember. Nem vette észre a nagy gyorsasággal feléje robogó autót, amely megelőzve az előtte haladó két kocsit és anélkül, hogy ideje lett volna fékezni, vagy kitérni, elütötte a kerékpározó Józsa Mátyást.

Ebben az időben a főtéren rengetegen sétáltak és a közelben tartózkodók megdermedve nézték az elkerülhetetlen szerencsétlenséget. Az autó teljes erejével vágódott neki a kerékpárnak, amely utasával együtt a gepkocsi alá került. Különös, szinte megmagyarázhatatlan szerencse, hogy a kerékpáros nem szenvedett komolyabb sérüléseket, csupán arcán és lábán sebesült meg könnyebben. Az összegyűlt hatalmas tömeg élénk megbotránkozására, a szerencsétlenséget előidéző automobil nem állott meg, hanem teljes gyorsasággal tovább robogott. Szerencsére többeknek sikerült a gepkocsi rendszámát megjegyezni, amely 1072. TMS jelzésű volt. A karambolról jelentést tettek a rendőrségnek, ahol megindították a szigorú eljárást.

— Őrizetbe vették a Foresta egykori vezérigazgatóját. Bécsből jelentik: A Stunde szerint a bécsi rendőrség a Stinnes-panamával kapcsolatban őrizetbe vette a Foresta egykori vezérigazgatóját, Grosz Bélát.

HIREK.

Újjászervezom az aradi bankvezéreket.

Olvasson, hogy Földes Soma az Arad-Csanaádi Gazdasági Takarékpénztár vezérigazgatója nyugdíjba megy. Ez nemcsak érdekes közgazdasági esemény, hanem tanulságos dolog is. Sőt. Még ennél is több. Hiába na: a „vezérek” is emberek és az idő nem tulságosan udvarias hozzájuk.

Van az aradi bankvezéreknek egy spectáris tulajdonságuk. Csaknem valamennyinek nagy F-vel kezdődik a neve. Nem tudom: mélyen járó szimbólum-e ez, vagy hetyke véletlen, de tény. Az Erdélyi Hitelbank vezére: **Fejér Gábor**, az Általános: **Faragó Rezső**, az Aradmegyei: **Fodor Gyula**, a Csanaádi: **Földes Soma**... mind F-es ember. De ez még semmi. Itt van egy szintén nem rossz firma: a **Neuman-cég**. Két igazgatójuk: **Fuchs Ignác** és **Fuchs Arnold**. Ők is azok.

Tisztelt nagy F-esek: volna egy indítványom. Ha már ilyen szépen összejöttünk itt Aradon, csináljunk is valamit. Ha úgy végnéztek ezeken a jócsengésti neveken — magam is régi nagy F-es családnak vagyok reményteljes sarja — direkt rosszul esik látnom, hogy így szervezetlenül vegetálunk és mint oldott kőve hullanak szét kiváló kvalitásaink. Szervezkedések idejéig éljük kedves F-es testvéreim az Urban és azt hiszem, helyénvaló, ha kiadom a jelszót, Arad nagy F-esei: egyesüljétek! Csináljunk egy szövetséget, vagy szindikátust, ha úgy tetszik, nyuljunk egymás háta alá és ki fog derülni, hogy mindjárt jobban megy minden. Igen tisztelt nagy F-esek, ugyis mint bankvezérek és közgazdasági kapacitások, úgy hiszem; mindnyájan érezzük, hogy mi voltaképpen egymásra vagyunk utalva. En különösképp érzem. Mert úgy-e, előfordulhat, hogy Fejér Gábor — szegény — hirtelen pillanatnyi pénzügyi zavarba kerül. Milyen jó lesz akkor neki, hogy nem kell sehova se futnia, még vezértársaihoz sem, hanem egyenesen hozzám fordulhat F-társi bizalommal és én kísérem a slamasztikából. Viszont, ha én ráam köszönt a sokadika, nyugodtan állíthatok be Faragó Rezsőhöz, vagy egy másik F-társához, aki kész-éggel nyúl tárcájába és boldog, hogy adhat egy kis dohányt ebben a pénztelen világban. Nem is tudom kedves F-társak, lehet-e ennél ideálisabb szövetséget elképzelni.

Uraim, azt hiszem hiünös könnyelműség volna tovább halogatni az ügyet, jöjjenek össze minél hamarabb, alakuljunk meg. A vezérigazgatói székbe ajánlhatnék egy nagyon szakértő fiút: saját magamat. Hígyjék meg — ez nem akar rábeszélés lenni — én direkt erre a pozícióra születtem. De ha netántán nem volna meg bennem és munkabírásomban a kellő bizalom, úgy tudok egy jó titkárt magam mellé. Szintén régi F-es familia. Ugy hívják, hogy **Hewey Ford**. Azt hiszem, ha szépen megkértem, vállalni fogja... Esetleg...

Fóthy Ernő.

— **Kellogg megérkezett Washingtonba.** Washingtonból jelentik: Kellogg megérkezett Washingtonba és kijelentette, hogy rövidesen benyújtja a paktumot a szenátusnak ratifikálás végett.

— **Petrutlu Áron a megyei tanács titkára.** A belügyminisztériumtól ma rendelet érkezett az aradi prefekturára, amelyben a minisztérium véglegesen kinevezi Petrutlu Áron megyei főjegyzőt az aradi megyei tanács titkárává és megerősíti Boneu Vazul volt prefektus és a megyei tanács volt titkárának felfüggesztését, illetve rendelkezési állományba való helyezését.

— **Klemelk a „Szent István” csatahajót a tengerfenékről a dalmáci szigetlakók.** Spalatóból jelentik: Több dalmáci szigetnek, elsősorban Zlartinak lakosai azt tervezik, hogy egy francia társaság pénzügyi segítségével a tenger fenekéről kímeltetik a „Szent István” volt osztrák-magyar csatahajót, amely a világháború alatt elsüllyedt.

— **Házasság.** Hajós Lucretia és Pancotan Péter CFR. hivatalnok folyó hó 15-én d. u. 7 órakor tartják esküvőjüket az aradi gör. kel. román templomban.

Balan haldoklik.

A súlyosan sebesült haramia alsóteste megbénult. — Aldozataival viaskodik lázalmában. — Elfogták Balan szeretőjét is.

Fogarásról jelent tudósítónk: Valószínűnek látszik, hogy a földi igazságszolgáltatás nem ítélkezhet már a többszörös rablógyilkos Balan fölött. Ma este érkezett jelentések szerint állapota annyira rosszabbodott, hogy orvosai lemondottak életéről. Ma reggel a bandita alsó teste csipőtől lefelé, két lábával együtt, teljesen megbénult. A bémulás okát az orvosok ezútszerint nem tudják megállapítani, csupán az az egybehangzó vélemény, hogy a bémulás gyógyíthatatlan. Az éjszaka folyamán állapota még rosszabbra fordult. Este sebláz támadta meg, mely negyven fokra emelkedett. Állandóan viziók kínozzák és áldozatai jelennek meg lázalmában. Nyenkor fel akar ugrani ágyából és ápolói csak nehezen tudják visszatartani.

Egyébként a nyomozó hatóságok a legnagyobb eréllyel folytatják a vizsgálatot annak kiderítésére, hogy a bandita kinek segítségével hatotta végre szörnyű tetteit. Csak most került nyilvánosságra, mi volt az oka annak, hogy Balan tartózkodásáról előzetes elhatározás előtt olyan hírek jelentek

meg, hogy a bandita Biharban kötötte fel tanyáját. A nyomozó hatóságok tendenciózusan terjesztették ezt a hírt, mert tudták, hogy Balan érdeklődik, hogy mi jelenik meg róla a lapokban és az elterjesztett hírek alapján nyugodtan fog dolgozni azon a területen, amelyen valóban tartózkodott és amelyről a nyomozóknak tudomásuk volt. Mint ismeretes, Balan Brassóban is megfordult. Az előzetes elhatározás előtt néhány nappal egyik brassói postatisztviselő értesítette a rendőrséget, hogy a postán T. Balan címére levelet adtak fel. A rendőrség felbontotta a levelet, amelyben Balan írja apjának, hogy elküldi neki fényképét utolsó emlékéül, mert az az érzése, hogy el fog pusztulni. A levélben Balan fényképén kívül mellékelve volt egy brassói barátnőjének arcképe is, akiről megállapították, hogy egy Vladescu nevű prostituált, akif a ploești kórházban letartóztattak. Balan, mint kiderült, egy másik barátnőjével, egy Orosz Mária nevű nővel is leányképezette magát. Orosz Máriát körözik.

Jön! Mancini ne lopj Marospartin és Apolló mozgóba.

— A zsigmondházi gyilkost a hadbíró-ságra szállították. Ma délelőtt átszállították az aradi ügyészség fogházából a temesvári hadbíró-sághoz Daescu Miklós hidőrzetűt, a zsigmondházi szőlőcsész gyilkosát. Daescu a vizsgálobíró előtt tett vallomásában beismer-tette tetteit és most a timisoarai hadbíró-ság foglaltékni felette.

MANCINI NE LOPJ a humor, hangulat, és a jókedv filmje.

— **Tűzriadalom a Fő-téren.** Ma este 7 óra tájban nagy riadalmat keltve robogott végig a korzón az aradi tűzoltóság nagy autója és szinte pillanatok alatt terjedt el a járókelők között a hír: „ég a Központi-szálloda!” Csakhamar kiderült azonban, hogy a tűz híre nem egyéb oktalán vaklármánál, a központi-szálló épületének pedig egyáltalán semmi köze nem volt a tűz híréhez, amelyből mindössze annyi felelt meg a valóságnak, hogy a szomszédos Fischer Eliz-palotában, a Generala biztosító intézet irodájának kályhájában papírt égettek, a szél azonban lecsapta a füstöt, amely a szobába áradt és a nyitva levő ablakon a főtérre tódult. Ezt vette észre valaki az uccán és nyomban értesítette a tűzoltóságot, amely csakhamar meg is jelent a helyszínen, de dolguk egyáltalán nem akadt.

Mindenki jól fog mulatni, ha megnézi a **Mancini ne lopj** világ-ték szen-zációt

— **A gurahonti hitvesgyilkos beismerő vallomást tett.** Ma délelőtt szállította be a gurahonti csendőrség a madrasesti-i hitvesgyilkost, Florea Istine földmivest, aki mint megirtuk, egy számollyal agyon-sújtotta ré-szezes feleségét, Floreat, aki különben már a csendőrök előtt tett vallomásában beismer-te tetteit, a napokban hallgatták ki.

— **Nincsenek hullák a Neptun-fürdőben.** A napokban híre terjedt annak, hogy az aradi Neptun-fürdőben állati, sőt emberi hullákat találtak, amelyek a fürdő levegőjét megfertőzik. Az interimár bizottság mai ülésén Vulpe József beszámolt arról, hogy ebben az ügyben vizsgálatot folytatott és megállapította, hogy a Neptunban nincsenek sem állati, sem emberi hullák, csupán az alaperendák-ra tapadt moszatlerakódás rothadása terjeszt kellemetlen szagot. Ezt pedig csak vas- vagy beton-alappal lehet kiküszöbölni, ami a jövő évben meg is történik.

— **Szerdán este az Ujságíróklubban nagy táncestély lesz,** amelyen a Hawai zenekar játszik és a zenekar tagjai új táncokat fognak bemutatni. A népszerű Hawai zenekar iránt állandóan fokozódik az érdeklődés és a szerda esti tánc-bemutatón előreláthatólag nagy számban jelennek meg a klub tagjai.

— **A pápa és az automata telefon.** XI. Pius pápa többször kifejezte elismerését a tudomány haladása iránt. Tegnap azonban — írja római tudósítónk — valóságos bámulattal adózott a haladó technikának. A Vatikán kertjében sétált, amikor eléje lépett a Vatikán mérnöke s alázatosan engedelmet kért arra, hogy megmutathassa Őszentségének az automatikus telefon állomásának működését.

— **Nagyon szívesen — biccentett a fejével Őszentsége.**

A pápa nagy figyelemmel hallgatta a magyarázatot s látszott rajta, hogy mennyire tetszik neki a dolog.

— **Csodálatos, csodálatos — kiáltott fel több ízben.**

Majd néhány perc múlva megint így szólt: — **Igazán nagyszerű, hogy mire képes a tudomány.**

Őszentsége mélyen elgondolkozva távozott a telefonállomás helyiségeiből.

— **Sürgős szükség van locsolóautókra.** A meleg idők újabb beálltával ismét megállapítást nyert, hogy Aradon nem locsolják megfelelő módon az uccákat. Domán Sándor interimár bizottsági tag a bizottság mai ülésén interpellált ebben a kérdésben és megállapította, hogy a legkisebb faluban is külön módon végzik a locsolást, mint Aradon. Kérte, hogy a város sürgősen szerezzen be még három modern locsológépet. Muresan János városi főmérnök válaszképpen kijelentette, hogy a minisztérium jóváhagyta egy locsolóautó megvásárlását és erre vonatkozólag a legközelebbi ülésen tesz indítványt.

— **Merénylet egy tizenéves leány ellen.** Budapestről jelentik: Tegnap lugkőves merényletet követtek el a Futár-uccában egy tizenéves leány ellen. Stefanovits István leöntötte lugkővel Pál Erzsébet tizenéves munkásleányt, aki nem akarta udvarlását elfogadni. A leány súlyos sérüléseket szenvedett, a merénylő pedig nyomtalanul eltűnt.

Szeptember 17-án, este 9 órakor a Kulturpalotában a 4888 Berlini Blüthner szinfonikus zenekar egyetlen hangversenye. Jegyek: OLAH SÁNDOR könyvkereskedésében

— **Az idegenek ellenőrzésére szolgáló bejelentő lapok, illetve kérvények és nyomtatványok Pichler papírkereskedésében kaphatók.**

— **Leépkési könyvvoicsóságok Kerpelnél.**

— Panaszos levél. Kaptuk a következő panaszos levelet: A Strada Oltuz (Illés-ucca) és a vele párhuzamos uccák lakóinak már régi panaszuk, hogy a közvetlen uccákon nyáron a szinte kibírhatatlan por és esős időben a sártenger majdnem megközelíthetetlené teszi ezeket az uccákat. Pedig ezek a széles és az utóbbi időben építkezés szempontjából nagyon fejlődő uccák nemcsak a legelőmőbb egészségügyi szabály parancsára, hanem a jövőbeli városfejlesztés szempontjából is megérdemelnék, hogy rövidesen kiköveztessék Aradváros. Az egymásután emelkedő új házak bizonyítják, hogy ez a városrész, az Illés-ucca és a vele egyvonalban haladó uccák majdan kertvárosszerűen kapcsolódnak bele az egyre fejlődő város keretébe. Az összlakosság érdeke, hogy végre kikövezzék és egyben a terméketlen, nedvesítő árnyékot okozó, korhadt eperfiákat is megtrikittassa a város, mert ezek a forró nyár tartama alatt a legyek milliárdjait szabadítják e szépjövő városrész lakóira. Hisszük, hogy Aradváros vezetősége e kérést méltányolja és e régi óhajt rövidesen teljesíti.

„Felicja“
Arad legelőgásabb és legmodernebb női divatszalonja megnyitott, a garancia a legkényesebb izlések kielégítéséért is. Str. Eminescu (Deák F.-u.) 29.

— Dr. Kilyényi belgyógyász és röntgenológiai rendelését ismét megkezdte.

— A Donkozák Aradon. Az idei koncertsaison egyik legkiemelkedőbb eseménye kétségtelven a f. hó 18-iki Donkozák hangverseny lesz. Olaszországi turnéjuk után teljesen új műsorral jönnek el ismét közénk. A jegyek árusítását a Sándor Ferenc könyvkereskedés már megkezdte.

— Sámson Jakab uri szabó (Uj Neumann-ház) őszi szövet különlegességei megérkeztek.

— Izr. Imakönyvek: Makzór, Mirjam Kerpelnéi.

Aradiak a gyergyói iparosnaggyűlésen

Az országos szervezet ismét elnökévé választotta Zima Tibort, míg ügyvezető társelnökök Reinhart Gyula és Olariu Jusztin lettek.

Impozáns keretek között folyt le vasárnap Gyergyószentmiklóson az erdélyi és bánáti kézműiparosok naggyűlése, amely nagy sikerrel járt, amennyiben Székelyföld összes ipartestületei és társulatai egyhangulag csatlakoztak a központi szervezethez. A naggyűlést kerületi gyűlések előzték meg, amelyek Marosvásárhelyen, Kézdivásárhelyen, Csíkszeredában és Székelyudvarhelyen zajlottak le. Marosvásárhelyen Reinhart Gyula ügyvezető elnök, Kézdivásárhelyen pedig Zima Tibor elnök képviselték a szövetséget.

A szövetségi közgyűlésen jelen volt Erdély és Bánság csaknem minden számottevő városának kiküldötte, valamint Székelyföld csaknem minden városának és községének népes deputációja, úgy, hogy a közgyűlésen több, mint ezer ember vett részt.

Az elnöki emelvényen Zima Tibor elnök, Reinhart Gyula ügyvezető elnök foglalt helyet és több más kiküldött. A közgyűlést Zima Tibor elnök nyitotta meg, aki rámutatott az ipartestületek Szövetségének fontos szerepére és hivatására, amelynek keretei között Románia összes iparosainak tömörülni kell.

Több felszólalás után Reinhart Gyula ügyvezető elnök tartott értékes előadást a gazdasági, kulturális és jóléti intézmények megszervezéséről. Erre vonatkozó javaslatát a közgyűlés elfogadta. Az aradi Moskovitz Izidor a kispár sérelmeiről beszélt, majd megtörtént a tisztujtás. Ügyvezető elnök újból Reinhart Gyula lett, társelnökök Aradról pedig Olariu Jusztint választották meg. Az aradiak közül Bakács Miksa, Glück József, Assael Károly és Weil Károly lettek a tisztikar tagjai, míg a választmányba két aradi: Moskovitz Izidor és Marita György került.

Az impozáns gyűlés Reinhart Gyula és Zima Tibor zárásával után, délután 3 órakor ért véget, amit közebed követett az ipartestület nagytermében. Hétfőn reggel a vendégek egyrésze a gyönyörű fekvésű Gyilkos-tóhoz randali ki.

Kétezer pornografikus fénykép Loos lakásán.

A letartóztatott híres bécsi műépítész meztelen gyermekleányokat fényképezett műtermében. Családos anyák rémlátásának mondja Loos Adolf az ellene indított hajszát. — Kaució ellenében szabadlábrahelyezték a műépítést.

(Bécs, szept. 11.) Loos Adolf híres építőművész letartóztatása, amelyről az Aradi Közlöny már beszámolt, művészkörökben nagy szenzációt keltett. Az eltévelyedett ember, akinek bűneit beteges hajlamainak tulajdonítják, 58 éves és évek óta Párisban él. Ő volt a híres Wiener Werkstette művészi megalapítója, sok secessziós bécsi bérház tervezője és építője. Amióta Párisban telopedett le, csak ritkán s akkor is rövid időre szokott visszatérni az osztrák fővárosba.

Az a vád ellene, hogy megrontott két kiskorú, egy nyolc és egy tízéves leánygyermeket, akiket azzal az ürüggyel csalt magához, hogy

egy párisi gyermekakció keretében őket is kiviszi Párisba.

de némi költség kell hozzá s azt a gyermekek megszerezhetik, ha modellt állnak neki a tokhoz.

„Finom ur” az Opera közelében.

Érdekes módon jött rá a rendőrség a műépítész bűnére. A múlt héten eltűnt egy kis leány Bécsből és szülei a szomszédok elbeszélése alapján azt hitték, hogy vándorcigányok rabolták el a gyermeket. Azóta a családanyák örökös aggodásban éltek, különösen a külvárosokban vigyáztak a gyermekekre és valahányszor elmentek hazulról, lelkiükre kötötték, hogy idegen embertől óvakodjanak. Ez az aggodás a magyarázata annak, hogy amikor két kis leány elbeszélte egyik barátjának, hogy a Belvárosba mennek, mert megismerkedtek egy „finom urral” aki őket elvitte az Opera közelében lévő műtermébe, a Bösendorferstrassei uton és el fogja őket vinni Párisba: a kis lányok ezt elmondták szüleiknek. Mindjárt akadt közöttük egy asszony, akinek első dolga volt, hogy a kerületi rendőrségre siessen s bejelentse az esetet, mert azt gondolta, hogy a kérdéses „finom ur” leánykereskedő s bizonyára ő hurcolta el Bécsből a kis Polna Stefi, akiről az a hír járja, hogy cigányok vitték el magukkal.

A modell-börzén...

A két kisleány elbeszélése alapján a rendőrség megindította a nyomozást. A gyermekek mindent bevallottak. Elmondták, hogy egy ur lakásán voltak,

le kellett vetköznök, aztán egy szép nagy kádban megfürödtek s azalt az az ur mindenféle helyzetben lefényképezte, más kor lerajzolta őket.

Nem volt nehéz a kis gyermekek utmutatása alapján megtalálni a kérdéses házat és annak ötödik emeletén Loos Adolf építőművész műtermét. Most már pontos adatok szerint igazodott a büntügyi rendőrség. Még aznap kivomozott három kisleányt, akik közül a legidősebbik még csak 11 éves volt. Ezek is elmondták, hogy

a modellbörzén megismerkedtek egy nagyon elegáns urral.

aki elvitte őket műtermébe és óránként 2 silinget fizetett nekik. Egy barátójuk vitte őket a modellbörzére azzal az ígérettel, hogy ha beválnak, akkor ők is el fognak utazni Párisba a gyermekakcióba. A gyermekek külön-külön voltak a műtermében, de akárhányszor kéthárom kisleányt egyszerre fürösztött Loos és állítólag egyszerre rajzolta őket.

Loos tagad.

A műépítész letartóztatása tegnap délelőtt 10 órakor történt. Amikor a detektívek megjelentek nála, javában csomagolt, mert d. u. 2 órakor Párisba akart utazni, ahol állandó lakása van.

Loos kereken tagadja a vádakait, de azt elismeri, hogy a kisleányokat fényképezte és rajzolta, azt állítja, hogy a kis Polna Stefi eltűnése miatt felizgatott családos anyák rémlátása az egész, mert

ő nem vétkezett a gyermekek ellen.

A büntügyi rendőrségről átszállították az országos törvénytörés fogházába.

Schei dr. ügyvéd. Loos védője, ma nvi-

latkozatot tesz közzé, hogy ő évek hosszú sora óta ismeri a műépítést, csak a legjobbat tudja róla.

komoly, egészséges ember, nem szokott sikamlós dolgokat beszélni, ideális művész, aki művészi elveiért harcol.

s ezeknek érvényesítéséért sok ellenséget szerzett. Ami a vádakait illeti — mondja a védőügyvéd — nem szabad megfeledezni arról, hogy ilyen dolgokban gyermekek vallomását csak a legnagyobb óvatossággal szabad mérlegelni. Ha a látszat a műépítész ellen szól is, a tüzetes vizsgálat teljesen tisztázhatja őt. — Talán könnyelmű volt, mert nem gondolt arra, hogy meggyanúsíthatják, ha kisleányok járnak a műtermébe.

Szabadlábrahelyezték a műépítést.

A vizsgálóbíró ma kihallgatta azt a két iskolásleányt, akiknek a rendőrségen tett terhelő vallomása alapján a műépítész letartóztatott. A kihallgatás után Loos műépítész védője szóbeli előterjesztést tett a műépítész szabadlábrahelyezése érdekében, amely fölött a vádtanács ma délután két órakor döntött. A vádtanács hozzájárult ahhoz, hogy Loos műépítést szabadlábra helyezték, még pedig 20 ezer schilling kaució ellenében.

Visszaélések az aradi taxiengedélyek körül.

Revizió alá veszi a város a január 1-től kiadott engedélyeket.

(Arad, szeptember 11.) Rendkívül érdekes ügy került tárgyalásra az Interimár bizottság mai ülésén. Vulpe József bizottsági tag interpellált az ülés folyamán és kijelentette, hogy az aradi bérautóknak szeptember 1-ig adtak terminust a taxaméter felszerelésére. A határozatot a városi iparügyi osztálynak kellett volna végrehajtani. Ma már szeptember 11-ike van és ennek dacára a határozatot még nem hajtották végre. Kéri a bizottságot, intézzon hivatalos kérdést az iparügyi osztályhoz, miért nem hajtotta végre eddig a rendeletet és ha nem tud megfelelő és elfogadható választ adni, büntessék meg az ügyosztály főnökét.

Egyen felhívja a bizottság figyelmét arra, hogy az aradi autótaxiengedélyek revíziójára van szükség. Sokan vannak állami tisztviselők, földbirtokosok és mások, akiknek sikerült autótaxiengedélyt szerezniük és azt albcéltbe, adták ki olyan soffőröknek, akik nem bírtak engedélyhez jutni. Ezt a visszaélést sürgősen meg kell szüntetni. Vannak soffőrök, akiknek ez az egyedüli kenyérkeresetük és nem tudnak engedélyhez jutni, hanem ezeket kell fizetniük havonta egy olyanak, aki engedélyt szerzett, hogy annak egésze alatt folytathassa működését. A bizottsági tag kijelentette, hogy értesülése szerint még idegen állampolgárok is bírnak ilyen engedéllyel, amit a törvény szigorúan tilt. Javasolja ezért, hogy 1926 január elsejétől visszamenőleg vegyék revízió alá a kiadott engedélyeket, annál is inkább, miután 1927-ben 23.952. szám alatt ilyenértelmu panaszt iktattak be az aradi városházán. A panasszal senki sem törődött, azt egyszerűen irattárba helyezték.

Domán Sándor utal arra, hogy a taxiengedélyek kiadása alkalmával előnyben kell részesíteni a bérkocsisokat, akiknek egzisztenciát kell nyújtani. Vulpe József hozzájárul a véleményhez, majd az Interimár bizottság elfogadja a javaslatot és Vulpe József s Varjassy Lajos bizottsági tagokat bízta meg a revízió megejtésével. A revízió határidejét október 15-ben állapították meg és köteleességévé tették a megbízott tagoknak, hogy konkrét javaslattal lépjenek elő a taxiengedélyek ügyében és a visszaélések megállítására.

— **Jelentkezzenek a katonakötelesek.** Az aradi harmadik kerületi rendőrség felhívja mindazon katonaköteleseket, akik 1908—1909-ben születtek és a harmadik kerületi rendőrség körzetében laknak, hogy három napon belül jelentkezzenek a harmadik kerületi rendőrségen.

Kemal pasából császár lesz rövidesen.

A diktátor szenvedélyesen táncol és pokerezik. — A „ghazi“ reggeltől estig dolgozik és pompás lakosztályából csak egy szobát használ. — Hogyan él a legközelebbi jövő uralkodója.

(Konstantinápoly, szept 11.) Kemal pasa, az új Törökország megteremtője és diktátora rövidesen követni fogja Achmed Zogu példáját: ő is királlyá fogja magát koronáztatni. Musztafa Kemál nem szultán, hanem császár lesz és fejét az ősi szultánok koronája fogja ékesíteni. A világ szeme újból Kemal pasa felé fordult és a nagy világlapok tudósítói közül számosan ott időznek, hogy ne érje őket váratlanul a nagy történelmi esemény. Kemal pasa roppant népszerű idehaza. Amikor Konstantinápolyban tartózkodik, szinte naponta megjelenik az újságokban egy-egy rövid jelentés: „A ghazi nem hagyta el dolgozószobáját, néhány minisztert és képviselőt fogadott“.

A rövid jelentés mögött egy csodálatos márványpalota emelkedik, amelynek belsejében olyan kevesen járnak, hogy Kemal pasa magánéletéről alig szivárognak ki hírek. Mindenki úgy tudja, hogy a ghazi mindig csak az ország érdekében munkálkodik, buzgón dolgozik kora reggeltől, napszálltáig. És ez így is van.

Akár Angorában, akár Konstantinápolyban tölti életét Kemal pasa, a nap nagyrészt munkával tölti.

Konstantinápolyban a Dolma Bagcsé szerájában van fényes lakosztálya a diktátornak. A márványfalu termekben azonban ritkán fordul meg.

A palotában mindössze egyetlen szobája van.

Ebben alszik, ebben dolgozik. A szobából veranda nyílik a tenger felé és amikor a diktátor kilép a verandára, láthatja a Boszporust. Amikor munkáját befejezi, többnyire egyik bizalmas emberének társaságában elhagyja a pa-

lotát, egy kis yachtra száll és elindul a Boszporuson. Rendesen két óra hosszat is eltart, amíg a yachtból figyeli a várost. Ilyenkor hallgatagon ül a yacht orrában. Nem szereti, ha zavarják. De nem mindig komoly és elgondolkozó a török diktátor. Nagyon szívesen részt vesz bálokon és ünnepeken. De nem úgy jelenik meg ezeken, mint aki hivatalosan reprezentál.

hanem vidáman elbeszélget nőekkel és férfakkal, sőt szenvedélyesen táncol is.

Nagyon szeret táncolni Kemal pasa és emellett van még egy másik szenvedélye is: a p o k e r. Éjszakai multságok közben többnyire félrevonul négy-öt bizalmasával, közöttük gyakran egy-egy nővel is. Leül a zöld asztal mellé és pokerezik. Azt mondják róla, hogy rendkívül ügyesen tud kombinálni. Arcizma se rándul, amikor számításai beválnak, de azt sem árulja el, ha rossz a lapja. Különösen ezt a fegyelmezettséget csodálja benne mindenki pokerezés közben, de néha viselkedésével, arcmozdulataival zavarba is tudja hozni partnereit. Többnyire nyer, amint ez egy diktátorhoz illik. A játék befejeztével azonban

nyereségét szétosztja partnerrel között.

Ez ellen nem szabad tiltakozni, de nem is mer senki ellenszegülni, mert mindenki tudja, hogy Kemal pasa csak ezzel a feltétellel pokerezik. Az utóbbi időben olyan hírek terjedtek el róla, hogy gyenge lábon áll az egészsége. A ghazi azonban kijelentette, hogy teljesen egészséges, semmi baja sincs. Ha beteg volna, ez sem bánthatná, mert nem fél a haláltól. Katonai pályája során ötvyszer került ellenséges tűzbe. Sohasem fél és tudja, hogy semmitől sem kell tartania.

Közgazdaság.

Zürichben 3.16, Párisban 15.60 a lej.

Helyi valutaárak. (Szeptember hó 11.)
Kifizetések: Berlin 39.50, Newyork 165.20, London 804. Páris 6.47.50, Milánó 8.67, Prága 4.91, Budapest 28.88. Zárab 2.91. Bécs 23.35, Zürich 31.87.50. — Árú: Márka 39, dollár 164, angol font 800, francia frank 6.60, olasz lira 8.80, cseh korona 5, pengő 29.10, dinár 2.90, osztrák schilling 23.50, svájci frank 31.50. — Pénz: Márka 38.50, dollár 163.50, angol font 795, francia frank 6.40, olasz lira 8.60, cseh korona 4.90, pengő 28.85, dinár 2.85, osztrák schilling 23.30, svájci frank 31. — Irányzat: tartott.

Zürichi tőzsdenyitás. (Szeptember hó 11.)
Berlin 123.74, Amsterdam 208.20, Newyork 519.37.50, London 2519.25, Páris 20.28, Milánó 27.17, Prága 15.39, Budapest 90.55, Belgrád 9.13, Bucuresti 3.16, Varsó 58.22.50, Bécs 73.18.

Zürichi tőzsdézárlat. (Szeptember hó 11.)
Berlin 123.75, Amsterdam 208.22.50, Newyork 519.37, London 2519.75, Páris 20.28.25, Milánó 27.16, Prága 15.39, Budapest 90.55.50, Belgrád 9.12.75, Bucuresti 3.16, Varsó 58.20, Bécs 73.17.

Bucuresti-i tőzsdézárlat. (Szeptember 11.)
Devizák: Páris 6.45, Berlin 39.34, London 800.50, Newyork 164.65, Milánó 8.65, Zürich 31.80, Prága 4.89.50, Bécs 23.28, Budapest 28.85, Varsó 18.75. — Valuták: Napoleon 640, márka 39.10, leva 1.21, török lira 0.85.50, angol font 797, francia frank 6.48, svájci frank 31.65, olasz lira 8.65, drachma 2.12, dinár 2.89, dollár 163.75, lengyel zloty 18.40, osztrák schilling 23.35, pengő 28.75, cseh korona 4.86.

— Nem lehet egy szünetelő gyárat megadóztatni. Ma délelőtt a fizetésképtelen aradi Polacsek-féle téglagyár kérvényt nyújtott be a városhoz, amelyben hivatkozik arra, hogy a gyár ebben az évben nem működik már és

ezért kéri az idef, 12.000 lejt kitevő adójának leírását. Az ügyben többen szólaltak fel. Pausesti Miklós s Olariu István városi vezértitkár ama véleményüknek adtak kifejezést, hogy a tavalyi készlet után adót kell fizetni: mie Domán Sándor leszögezte, hogy a tavalyi készlet után a gyár a múlt évben fizette ki adóját. Nem lehet egy szünetelő gyárat megadóztatni. Miután az aktákból megállapítást nyert, hogy a gyár 1928-ra állami adót sem fizet, elhatározták a városi adó törlését.

— Csődbe ment egy pancotai kereskedő. Az aradi törvényszék Tamasdan—Ohrenstein tanácsa ma délelőtt foglalkozott azzal a csőd-kérelemmel, amit a pancotai Sonnenklar Vilmos bor, sör, és pálinkakereskedő cég kért maga ellen. A cégnek 1.196.000 lej passzívja van és ezzel szemben csak mintegy 540.000 lej aktívával rendelkezik. A törvényszék a csődöt elrendelte és a bejelentések határidejét október 2-ikában, a verifikálás terminusát november 2-ikában, a csődválasztmány megalakulásának idejét pedig november 5-ikében állapította meg. Csődtömeg gondnoknak dr. Romul G. L a z a r sirlai ügyvédet nevezte ki a törvényszék, akinek helvettese dr. C r a s n i c Jenő aradi ügyvéd.

— Megérkeztek az Egyesült Bank csőd-iratai. Az aradi Egyesült Bank ügyében nemrégiben hozott táblai határozat iratai ma megérkeztek az aradi törvényszékre és azokat holnap kézbesítik ki az érdekelteknek. Az Egyesült Bank ellen egyébként újabb csőd-kérelem eddig nem érkezett be az aradi törvényszékhez.

HA NEM PÉLDÁNYONKÉNT VESZI MEG AZ „ARADI KÖZLÖNY“-t, hanem havonta 90 lejért előfizeti, csak 3 lej 60 baniba kerül egy példány.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judetului.

A TOKELETES PATKANY ÉS EGÉR

IRTO SZER

Ratopax

Chemeron Institut Chimic, Satu-Mare

Egy évig ki-
pusztítja há-
zából az óz-
szes patka-
nyokat és
egereket !!

KAPHATO
gyógyszerár-
rakban és dro-
gueriákban !!
ÁRA 115 7 71

NYILTTÉR.

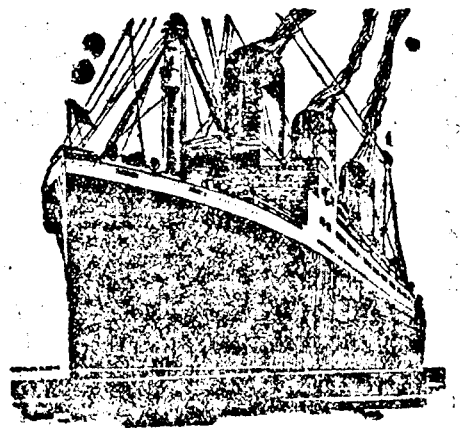
E rovat alatt közlőttekért nem vállalunk felelősséget.

Bolthelyiség

a Piața Avram Iancu (Szabadság-tér) és S'r. Banatului (Asztalos Sándor-uca) sarkán, a heti piac legélénkebb helyén,

november 1-re kiadó

Cim az „Aradi Közlöny“ kiadóhivatalában.

Amerikába utazók

menjenek csak

az egyedüli német társasággal a

Hamburg — Südamerikanische Dampfschiffahrts Gesellschaft-tal, melynek hajói csak délamerikai kikötőkben kötnek ki

Argentiniába,

Braziliába és Uruguaiba

Canadába és az Egyesült Allamokba pedig a

„Baltic Amerika Linie“-vel.

KLEIN GYULA ügynöksége Arad, Bul. Regele

Ferdinand 62. A villanyos állomás közelében.

4849

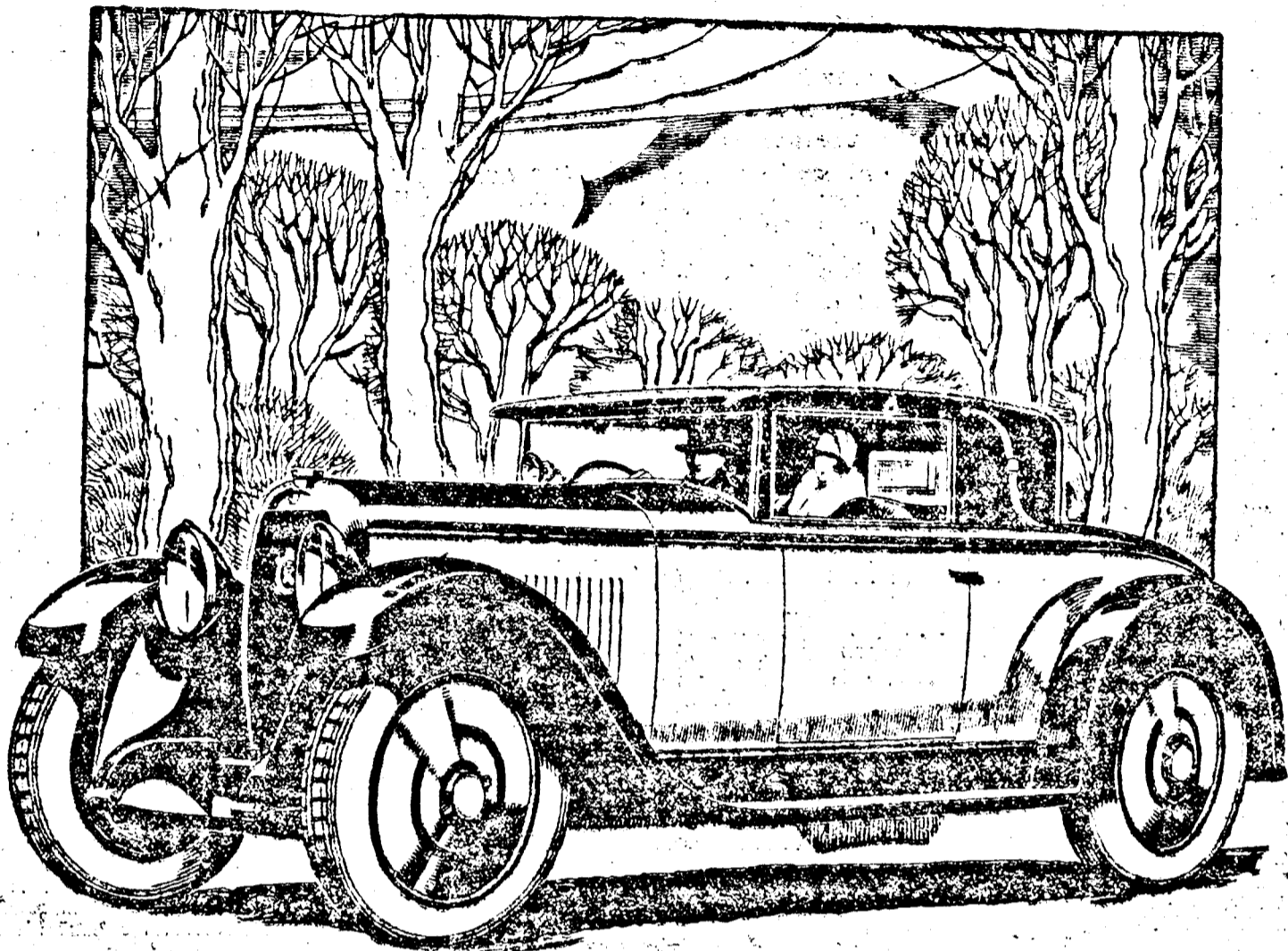
INGYEN AD

minden felvételhez egy művészi kivitelű nagytitást és egy izalóson zsebtükröt, saját ar- képevel)

Stojkovits és Békés

P. Avram Iancu (Szabadság-tér)

KI A VILÁGBA

A nagy bőség következtében menekülünk a városból a kényelmes „HOTCHKISS” autón ki a szabadba. Vezesse saját maga (a menetirányban 7 üléses) szép Touring vagy Roadster kocsiját, amelyért annyi hölgyet megtrigyelenek. Robogjon Ön a csodás és kiváló minőségű kocsin 120 km. sebességgel minden aggodalom nélkül. Meglátja majd, hogy nincs oly meredek hegy, melyet ez a 12/48 H. P. autó meg ne mászna és nem kerülhet útjába olyan közvetlen akadály, mely előtt a legrövidebb idő alatt le nem fékez a védjeggyel ellátott Hotchkiss 4 kerékték. A Hotchkiss rendkívül jó rugósága nem ismer rossz utakat.

HOTCHKISS autón

Romániai vezérképviselő;

Auto-Sport

JACQUES E. BOCHORY Bucuresti, Calea Victoriei 57. 4240

Dicso és izletes koszt

házon kívül is. Kifűnő hegyaljai borok. Abonensek naponta felvétetnek Automobilt vendéglőben, Str. Bucur (Eütyke-rosa) 16. 3789

Eladó 32 hold cukorrépafej

Cim Gáj, Str. Biserioei (Templem-toca) 114. 4855

Fordit, másol, Textilgyár

levelez. olcsón és gyorsan. Ingatlanokat, lakásokat közvetít legelőnyösebben :: HERMES Iroda, Strada Románului (Zrinyt-uca) 6. szám. 3739

közlemben jövendelő ház, olcsón eladó. — Bővebbet sziveségűl: Calea Saguna 90. szám alatt.

Szőlősgazdák figyelmébe!

A leghasznosabb és legolcsóbb trágya!

Ma már számos elismert levél bizonyítja hogy a csontos trágya (facáha) a legjobb bevált szőlő és szántóföldek trágyázására. Ezen trágya használat után a legjobb eredményt biztosítja. Megrendelhető vagontelekben: JAKUBOVITS fűszerüzletében, Arad. Motorállomással szemben. Ajánlatos a megrendelés már most, hogy mindenki idejében megkaphassa! 4900

Fényképész segédek,

negatív és pozitív retusörök, valamint tanuló fiúk, vagy leányok felvétetnek. 15305

Cim GYÖRFFY „MURES” Irodájában.

Birtokeladás.

380 kat. hold birtokom teljes heredekezéssel ELADÓ esetleg bérbeadó. a vételár tele készpénzben fizetendő míg a hátralék kamatmentesen három év múlva. 10605

Értekezhetni: Dr. FISCHER RUDOLF ügyvédnél, Sannicolau-mare,

APRO HIRDETÉSEK.

AZ APROHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZFRINT SZÁMITJUK. Minden szöveghirdetésnek 4. vasárnap 5 Lej, vasárnap betűvel 8. Metve 10 Lej. A lelkesebb hirdetés ára 10 szöveghirdetésnek 40. vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel írt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig veszünk fel. Csak válaszlevegellel ellátott kérdésekre válaszolunk. Aláíratok, keltetés levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

Villanyvilágítási szereléseket vállalok

Pankota, Világos és Gyereken

legjutányosabb árban,
Költségjegyzékből szivesen szolgálók.

GASPAR ÁRPAD

műszaki vállalat,

Arad, Str. Horia No. 2.

TELEFON 315,
4868

Izléses, finom kivitelű fényképek készülnek
Nagy Góza
modern műtermében
Arad, Bul. Reg. Maria, 8., megközelítéssel szemben. 1096

LEVELEZÉS.

IGNOTUS, miért nem veszi át levelét s nem ír? S. 4894

„SÜRGŐS“ jellegű levele van az Aradi Közlöny kiadójában. 4902

ALKALMAZÁS.

VILLANYSZERELŐT állandó munkára magas fizetéssel keresek. Gáspár Árpád, Strada Horia 2. 4768

CUKRÁSZ, mézeskalácsos seréd keresetek. Cim Haiduc Sándor, Gurahont. 4857

TÖMEGJELENÉSÜ fiatal jobb segédet azonnalra keresek. Engel fűszerüzlet, volt Béla-tér. 4886

PERFEKT szakácsné és ügyes szobalány azonnalra felvétetik Bővebbet Radó Gyula üzletben. 4885

KERESKEM megbízható nő 2 és fél éves leánykámhoz, ki németül beszél és a háztartásban is segédkezik. Ajánlatok: Mann Vilmos, Chisneiu-Cris cimre. 4889

IRODASZOLGÁ, jó bizonyítványokkal, román nyelvtudással, lehetőleg bank-prakszissal felvétetik az Aradi Kötő és Kötőszövőgyár R. T.-nál. 4896

PERFEKT szakácsnőt keresünk. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 4897

MŰSZERESZ segéd felvétetik. Str. Bran coviciu 1. (Lázár Vilmos-ucca.) 10505

LAKÁS.

Ugy alszik, mint az angyal, ha „ANTIPOL“-al irtja poloskait. Valódi csakis 2887 Weisz patkában. Övege 20 lej.

GUTZJAHR-telepen kiadó 2 szobás parkettás magánház. Wohlmut, Minorita-palota. 4888

CSINOSAN butorított szoba esetleg teljes ellátással szeptember 15-re kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 4890

KIADÓ állomás közelében 2 szobás lakás. Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 4892

Belvárosban

3 vagy 3 szobás modern uccai lakást keres öv. urind. 4898

Puy, Str. Deseanu (Róvay-ucca) 3.

A főtéren

két udvari szobából álló, műhelynek, szalonnak vagy irodának alkalmas helyiség azonnalra

KIADÓ.

Cim az Aradi Közlöny kiadójában. 1857

VÉTFI ÉS FIADÁS.

DURA-elemek

angro és detailban

VARGA és ROSENFELD, Központi mellett.

SZÖNYEGEK, vitrinek, antik butorok, ebédlő, háló, szalon berendezések, fotelok, székek, kredencek, festmények, tükrök, antik órák, vázák, girandok, lámpák, íróasztalgarnitúrák, íróasztalok, porcellánok, kékkeretek, perzsa és sülkin bundák, férfi öltönyök, antik asztallámpák, jóka összes művel, gobelinok, kézi munkaképek, bronz fleurák fallaklak, tea asztalka, szakácskönyvek stb. eladók. Salgóné. bizományi üzlet Str. Horia (Széchenyi-u.) 1. 1000

ZONGORÁT bérbe vagy megvételre keresek. Bul. Regele Ferdinand 22. Fényképész. 4895

SZÖLŐSZETI felszerelések: 2 drb. szőlőmorszoló, boroshordók, prések eladók. Cim Rudolf Mosse Arad. 10505

ELADÓ komplett világos hálószoba. tükörített szekrény, festmények, porcellán. Török Ignác-ucca 23. sz. 4901

KERESUNK 6-8 lóerős fizetőképessé beszállított villanyvilágítást célokra. Cim Rudolf Mosse. 10505

Zongorák !!!

ALKALMI ÁRBAN.

Bösendorfer rövid	45.000 lej
Stügel 3 pedálos	55.000 lej
Uj Hofmann	55.000 lej
Vopoterny & Sohn	32.000 lej
Beregszászy hangy.	25.000 lej
Martl in Wien	20.000 lej
Tanuló zongora	15.000 lej

W. K. S. N. E. L.

Arad, Piata Avram Iancu 21 I. Zongorarakár. 4893

MUZSAY JÓZSEF

Férfi öltöny tiszta gyapjú L	1750
Férfi ölt ny dival színben	2450
Sötét k és fehér öltöny la.	2750
Őszi és téli felöltő	1950
Ujster-Double la.	2450
Fekete fali kabát s örme rál gallér	2650
Divat szabóság!	4818

HASZNALT Astra-autó 4-6 üléses eladó. Str. Cogălniceanu 45. 4899

MEGBIZÓIM részére keresek különböző antik szalonokat. Salgóné bizományi üzlet Str. Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota.) 1000

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 500

FIGYELJEN!

Naponta 3 lej megtakarítással 200 millió lej értékű díjat nyerhet! Senki sem veszíthet. Sok ezer ember gazdaggá lett. Ne szalassza el a szerencsét! Kérjen prospektust a „Románia“ S. A. kerületi igazgatóságától Cluj, Calea Reg. Ferdinand 69.

ÜGYNÖKÖK KERESTETNEK. 4848

Hibás Rába motorkét keresek megvételre. Szatár, Macea

500.000 lej

tőkével társulnék jól bevezetett kereskedelmi vagy ipari vállalatokhoz személyes közreműködéssel.

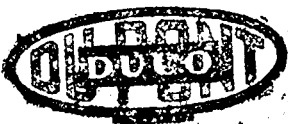
Ajánlatokat Rudolf Mosse hirdetésel írodába kérek. 10505

Arad, Piata Avram Iancu 21 I. Zongorarakár. 4893

Őszi és téli árjegyzék:

Iskola öltöny előírás szerint L	1600
Börkabát la. minden színben	3900
Fregoli raglán	2000
Gummi kabát	800
Trench-coats la.	2500

Angol posztó rakár!

az első eredeti hideg-email, amelyet 9,000.000 autónál eddig el nem ért sikerrel használtak,

most mindenki által esetleg vagy kézi fecskendő készülékkel alkalmazható butoroknál, autóknaál, ajtóknál, ablakoknál, játékszereknél stb.

El az esettel! Egy különleges kézi fecskendezővel mindenki képes otthon a „Duco“ hideg-emailial való fecskendezést elvégezni.

A kézi fecskendő ára: 750 lej. Duco festék kilogrammjára — 22 árnyalatban — 350 lej. Negyedkilós doboz 125 lej.

Megrendelhető a romániai főképviseletnél:

Ing. Leon Zaitman, Bucuresti, Str. Feleacarel No. 11. 4887

Izr. Leányinternátus

felvesz a 15-16 éves benlakó növendékeket. Kétféle ellátás, állandó tanári felügyelet, családi nevelés. Prospektussal szolgál STEINER INTERNATUL p. FETE EVREI ARAD, Strada Popa I. Russa 3.

MINISTERIUL JUSTITIEI. COMISIUNEA DE NATURALIZARE.

Conform art. 23 din legea privitoare la dobândirea și pierderea naționalității române, se publică următoarea cerere de naturalizare, spre știința acelor cari ar voi să facă vreo întămplinare, potrivit dispozițiilor art. 23 din zisa lege:

Domnule Președinte!

Subsemnatul Sigismund Benjunc de profesie lăcătuș domiciliat în Arad, Str. Fabricel No. 43. am onoare a depune actele prevăzute de legea privitoare la dobândirea naționalității române pentru a mi se admite naturalizarea și anume: 1) extrasul de naștere prin care dovedesc că am împlinit vârsta de 21 ani, 2) certificatul comunei Păncota prin care dovedesc că tatăl meu dela mesterie până în anul 1898. a domiciliat în Păncota, când apoi s'a mutat la Arad a decedat în anul 1900. Eu până în anul 1915, am domiciliat în Arad când apoi sub durată războiului am fost recrutat și am intrat la serviciul militar activ. De mobilizarea m'a ajuns în Budapesta și atunci pentru a-mi asigura existența am intrat ca muncitor de specialitate la o fabrică din Budapesta, până la reîntoarcerea mea în țară. În anul 1923 nu m'am putut reîntoarce decât cu pasaport ungar și în baza acestuia am fost luat sub controlul străinilor deși după lege eu nu mi-am pierdut apartinența mea comunală din Păncota și respectiv cetățenia română, 3) adnexez certificatul parchetului tribunalului Arad și dela serviciul siguranței din Arad prin care dovedesc că am o purtare bună, 4) Adnexez extrasul de căsătorie prin care dovedesc că la 31 Ianuarie 1925, am contractat căsătorie cu Vilhelmina Biró. Soția mea înainte de contractare căsătoriei a menținut cetățenia sa română cum dovedeste declarația adnexată sub 5 și în baza acesteia soția mea este și trecută în registrul de naționalitate a comunei Butești cum dovedeste certificatul adnexat sub 6, 7) adnexez certificatul patronului unde sunt angajat prin care dovedesc că existența mea este asigurată, 8) adnexez actul de mamifestare făcut înaintea notarului public Dr. Silviu Păscuțiu prin care dovedesc că am manifestat vointa de a deveni cetățean român și că ma lapad de orice altă cetățenie străină. Având la vedere că după drept eu și astăzi sunt a fi considerat cetățean român deoarece pasaportul nu se poate considera ca act de cetățenie în baza căruia am fost eu luat sub controlul străinilor, luând în considerare actele mai susmenționate Vă rog să binevoiti a dispune să se îndeplinească formalitățile necesare ca să mi se admită naturalizarea în baza art. 7 respectiv 8-a din legea susmenționată, pe lângă dispensa de stagiu.

Primiiți vă rog D-le Președinte asigurarea deosebitelor mele considerațiuni cari vi le păstrez și semnez. Cu toată stîmă: Sigismund Benjunc. 4903

Hirdessen az Aradi Közlönyben!

!! Künstler-vizumiroda !! Barmily ügyet vagy mezt bizást pontosan elintéző.

Arad, Bul. Reg. Maria 22. :: TELEFON: 86. :: Ódicia szállóval szemben.

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavállalat.